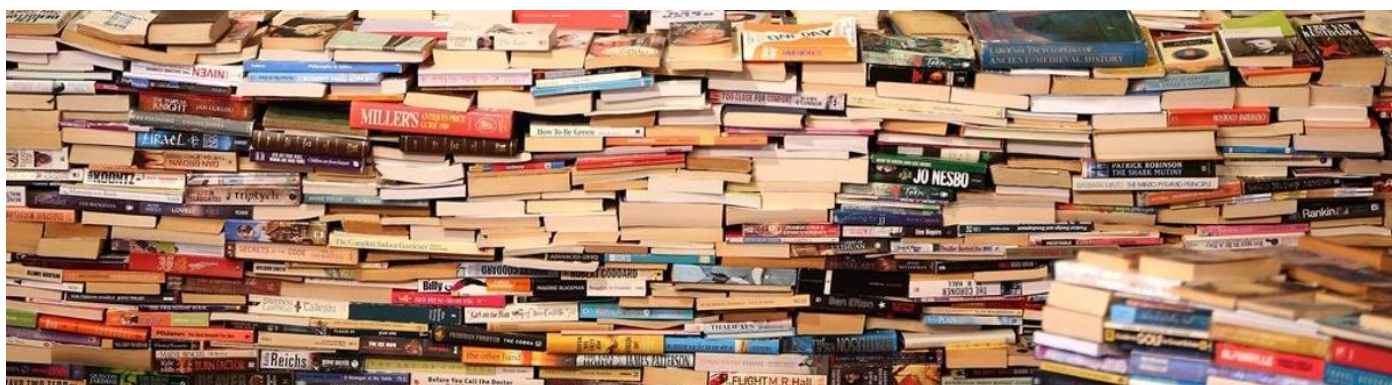

Kysucký knihovník 2020

Metodicko-inštruktážny časopis pre knihovníkov kysuckého regiónu

Kysucký knihovník – Metodicko-inštruktážny časopis pre knihovníkov kysuckého regiónu, 2020, č. 1, roč. 13. Vydáva: Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja.

Šéfredaktor: PhDr. Janka Bírová, riaditeľka Kysuckej knižnice v Čadci.

Redaktor: Mgr. Janka Mudriková, mudrikova@kniznica-cadca.sk.

Fotografie z archívu Kysuckej knižnice v Čadci.

OBSAH

Mozaika z Kysuckej knižnice v Čadci /Mgr. Janka Mudříková	2
Verejné knižnice okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto v roku 2019 v číslach /Mgr. Janka Mudříková, metodik ...	3-9
Pohľady do našich knižníc cez webové stránky – Deti a mládež v knižnici	10-11
Predstavujeme osobnosti slovenskej literatúry, ktoré výrazne zasiahli do kysuckej literatúry - Dnes je to významný slovenský spisovateľ RUDOLF JAŠÍK (príspevky z internetu) /Mgr. Janka Mudříková, metodik	13-14
Kysucká knižnica v Čadci predstavuje nominované knihy do anketovej čitateľskej súťaže Kniha Kysúc 2019 /Viera Višňáková, pracovníčka na úseku regionálnej literatúry	15-20
Vyhodnotenie anketovej čitateľskej súťaže Kniha Kysúc 2019/Viera Višňáková, pracovníčka na úseku regionálnej literatúry	21-22
Zaujímavosti zo sveta knižníc, kníh a literatúry, čítania: Humor v knihe, kniha o humore ... humor v knižnici /Mgr. Janka Mudříková, metodik	23-25

Mozaika z Kysuckej knižnice v Čadci
z fotografií, ktoré nájdete vo Fotogalérii Kysuckej knižnice v Čadci – link:
<https://kniznica-cadca.sk/fotogaleria.html>.

Zostavila Mgr. Janka Mudříková.

Verejné knižnice okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto v roku 2019 v číslach

Mgr. Janka Mudriková, metodik Kysuckej knižnice v Čadci

Rozloženie knižníc v kysuckom regióne

Zákon o knižniciach charakterizuje knižnicu ako kultúrnu, informačnú a vzdelávaciu inštitúciu, ktorá dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje, využíva a sprístupňuje svoj knižničný fond, poskytuje knižnično-informačné služby, napomáha uspokojovať kultúrne, informačné, vedecko-výskumné, vzdelávacie potreby používateľov a podporuje ich celoživotné vzdelávanie, informačnú gramotnosť, tvorivý osobný rozvoj a jazykovú rozmanitosť. Tieto charakteristiky napĺňajú v plnom zmysle najmä verejné knižnice. V našom regióne pôsobia tri typy verejných knižníc: mestské knižnice, obecné knižnice a regionálna knižnica.

V okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto v roku 2019 okrem 1 regionálnej Kysuckej knižnice v Čadci, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, pôsobili aj ďalšie verejné knižnice, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti miest a obcí, príp. nimi zriadených organizácií:

- 3 mestské knižnice – v okrese Čadca 2 (MsK v Krásne nad Kysucou v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta a MsK v Turzovke v zriaďovateľskej pôsobnosti Kultúrneho a spoločenského strediska Turzovka), v okrese Kysucké Nové Mesto 1 (MsK v Kysuckom Novom Meste v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta);
- 28 obecných knižníc – v okrese Čadca 18 (Čierne, Dunajov, Klokočov, Klubina, Korňa, Makov, Nová Bystrica, Olešná, Oščadnica, Podvysoká, Radôstka, Raková, Skalité, Stará Bystrica, Staškov, Vysoká nad Kysucou, Zákopčie - všetky v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a Svrčinovec – v zriaďovateľskej pôsobnosti Obecného podniku Svrčinovec); v okrese Kysucké Nové Mesto 10 (Dolný Vadičov, Horný Vadičov, Kysucký Lieskovec, Lodno, Nesluša, Ochodnica, Povina, Rudina, Rudinská, Snežnica – všetky v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí).

Okres Čadca Obec/Mesto	Počet obyvate- ľov k 31.12. 2019	Verejná knižnica	Školská knižnica	P. č.	Okres Kysucké Nové Mesto Obec/Mesto	Počet obyvate- ľov k 31.12. 2019	Verejná knižnica	Školská knižnica
Čadca	24 001	regionálna	4 na SŠ a 5 na ZŠ	1.	Dolný Vadičov	479	obecná	bez škol. knižnice
Čierne	4 441	obecná	1 na ZŠ	2.	Horný Vadičov	1 630	obecná	1 na ZŠ
Dlhá nad Kys.	612	bez knižnice	1 na ZŠ	3.	Kysucké N. Mesto	14 954	mestská	2 na SŠ a 3 na ZŠ
Dunajov	1 155	obecná	1 na ZŠ	4.	Kysucký Lieskovec	2 350	obecná	bez škol. knižnice
Klokočov	2 283	obecná	bez škol. knižnice	5.	Lodno	988	obecná	bez škol. knižnice
Klubina	536	obecná	bez škol. knižnice	6.	Lopušné Pažite	444	bez knižnice	bez škol. knižnice
Korňa	1 980	obecná	1 na ZŠ	7.	Nesluša	3 161	obecná	bez škol. knižnice
Krásno n. Kys.	6 782	mestská	1 na SŠ	8.	Ochodnica	1 922	obecná	bez škol. knižnice
Makov	1 727	obecná	1 na ZŠ	9.	Povina	1 156	obecná	bez škol. knižnice
Nová Bystrica	2 714	obecná	2 na ZŠ	10.	Radol'a	1 511	bez knižnice	1 na ZŠ
Olešná	1 934	obecná	1 na ZŠ	11.	Rudina	1 840	obecná	1 na ZŠ
Oščadnica	5 722	obecná	2 na ZŠ	12.	Rudinka	393	bez knižnice	bez škol. knižnice
Podvysoká	1 339	obecná	1 na ZŠ	13.	Rudinská	999	obecná	1 na ZŠ
Radôstka	803	obecná	1 na ZŠ	14.	Snežnica	1 050	obecná	bez škol. knižnice
Raková	5 554	obecná	2 na ZŠ	15.				
Skalité	5 253	obecná	2 na ZŠ	16.				
Stará Bystrica	2 753	obecná	1 na ZŠ	17.				
Staškov	2 801	obecná	1 na ZŠ	18.				
Svrčinovec	3 491	obecná	1 na ZŠ	19.				
Turzovka	7 532	mestská	1 na SŠ a 1 na ZŠ	20.				
Vysoká n. Kys.	2 625	obecná	1 na ZŠ	21.				
Zákopčie	1 754	obecná	1 na ZŠ	22.				
Zborov n. Byst.	2 217	bez knižnice	1 na ZŠ	23.				
Obyvatelia spolu	90 009	Okr. Čadca:	Okr. Čadca:		Obyvatelia spolu	32 877	Okr. KNM:	Okr. KNM:
Obyvatelia spolu na území pôsobia knižníc	87 180	3 mestá a 20 obcí; 1 regionálna, 2 mestské a 18 obecné knižnice	škol. knižnice na stred. školách = 6 a na základ. školách = 27		Obyvatelia spolu na území pôsobenia knižníc	30 529	1 mesto a 13 obcí; 1 mestská a 10 obecných knižníc	škol. knižnice na stred. školách = 2 a na základ. školách = 7

V nasledujúcom texte sú použité skratky a značky:

- **MsK** – mestská knižnica, mestské knižnice;
- **KNM** – Kysucké Nové Mesto;
- **NZ** a **PZ** – v knižniciach pracujú zamestnanci vždy na určitý úväzok, a podľa toho, aký je, delíme knižnice na knižnice, kde je **NZ** - neprofesionálny zamestnanec (úväzok do 0,5); **PZ** - profesionálny zamestnanec (úväzok 0,5 a viac) //obe označenia sa odvíjajú od výšky úväzku knihovníka – nie od odborného vzdelania!
- **KF** – knižničný fond

- **KJ** – knižničná jednotka – merná jednotka knižničného fondu (1 kniha alebo 1 brožúra alebo 1 mapa alebo 1 hudobnina ...)

V texte sú odvolania:

1. na zákon o knižniciach – (plné znenie názvu - Zákon o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z.)
2. Metodický pokyn Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK – 1669/2010-10/7472 z 1. júna 2010 k určeniu štandardov pre verejné knižnice.

Ďalšie vysvetlenia: ak si niektorý vykazujúci údaj vyžaduje vysvetlenie, toto je umiestnené pod tabuľkou.

P.č.	Verejná knižnica okres Čadca	Typ knižnice	Otváracie hodiny pre verejnosť	*Otváracie hodiny /Parameter štandardu na počet obyvateľov obce	Verejná knižnica okres Kysucké Nové Mesto	Typ knižnice	Otváracie hodiny pre verejnosť	*Otváracie hodiny /Parameter štandardu na počet obyvateľov obce
1.	Čadca	regionálna	56 h	45-52	Kys. N. Mesto	mestská	48 h	40-45
2.	Turzovka	mestská	33,5 h	30-40	Dolný Vadičov	obecná - NZ	2 h	3-5
3.	Krásno	mestská	40 h	30-40	Horný Vadičov	obecná - PZ	20 h	8-10
4.	Čierne	obecná - NZ	10 h	20-30	Kys. Lieskovec	obecná - NZ	2 h	10-20
5.	Dunajov	obecná - NZ	4 h	8-10	Lodno	obecná - NZ	4 h	5-8
6.	Klokočov	obecná - NZ	4 h	10-20	Nesluša	obecná - NZ	18 h	20-30
7.	Klubina	obecná - NZ	2 h	5-8	Ochodnica	obecná - NZ	8 h	8-10
8.	Korňa	obecná - PZ	21 h	8-10	Povina	obecná - NZ	2 h	8-10
9.	Makov	obecná - PZ	20 h	8-10	Rudina	obecná - NZ	11 h	8-10
10.	Nová Bystrica	obecná - NZ	16 h	10-20	Rudinská	obecná - NZ	6,5 h	5-8
11.	Olešná	obecná - NZ	5 h	8-10	Snežnica	obecná - NZ	2 h	8-10
12.	Oščadnica	obecná - PZ	40 h	30-40				
13.	Podvysoká	obecná - NZ	3 h	8-10				
14.	Radôstka	obecná - NZ	2 h	5-8				
15.	Raková	obecná - NZ	12 h	30-40				
16.	Skalité	obecná - PZ	20 h	30-40				
17.	Stará Bystrica	obecná - NZ	3 h	10-20				
18.	Staškov	obecná - NZ	3 h	10-20				
19.	Svrčinovec	obecná - NZ	15 h	20-30				
20.	Vysoká n. Kys.	obecná - PZ	20 h	10-20				
21.	Zákopčie	obecná - PZ	25 h	10-20				

*Otváracie hodiny /Prevádzkové hodiny pre verejnosť – Parameter štandardu v zmysle Metodického pokynu MK SR č. MK – 1669/2010/7472 uvádza koľko by mala byť knižnica otvorená s prihliadnutím na typ verejnej knižnice a počet obyvateľov obce

Knižničný fond verejných knižníc

Knižničný fond je súbor všetkých dokumentov, ktoré knižnica vlastní a vypožičiava svojim zákazníkom. Knižničný zákon ho definuje ako "súbor všetkých knižničných dokumentov, účelovo vybraných, sústavne doplňovaných, uchovávaných, ochraňovaných a sprístupňovaných používateľovi". Vo všetkých knižniciach ide o vždy individuálnu zbierku dokumentov prispôbených konkrétnym podmienkam, v ktorých sa vytvára i využíva. Zoznam dokumentov v knižničnom fonde je zákazníkom sprístupnený prostredníctvom katalógov knižnice (v pôvodnej klasickej lístkovej verzii alebo tzv. on line katalógy zverejnené na webových stránkach knižnice).

Knižničný fond tvoria rozličné knižničné dokumenty (ich počet sa vyjadruje v knižničných jednotkách), ide predovšetkým o knihy, periodiká, hudobniny kartografické dokumenty ako sú mapy, technické normy, audiovizuálne dokumenty, digitálne dokumenty a pod.

Knižničný fond vo verejných knižniciach sa vyznačuje štyrmi charakteristikami:

1. **Výberový** – knižničné dokumenty sa do fondu vyberajú podľa určitých, vždy jasne definovaných kritérií (vo verejných knižniciach sú to potreby a záujem registrovaných používateľov a aj potencionálnych používateľov všetkých vekových skupín z radov obyvateľstva v mieste pôsobenia verejnej knižnice).
2. **Organizovaný** - fond je usporiadaný tak, aby v ňom bolo podľa rôznych prístupových hľadísk možné vyhľadať každý uchovávaný dokument. Vo verejných knižniciach, kde je fond voľne dostupný používateľom, ktorí si z neho vyberajú knižničné dokumenty podľa svojho záujmu zväčšia sami, je zásadným kritériom členenie fondu na knižničný fond určený deťom a mládeži a knižničný fond určený dospelým. V rámci tohto základného členenia sa zvykne fond členiť na náučnú – odbornú literatúru a beletriu – krásnu literatúru. Čím je knižničný fond väčší, tým si vyžaduje podrobnejšie členenie, aby sa v ňom dalo lepšie orientovať. Napr. beletria sa zvykne členiť na 2 základné kategórie: poéziu a prózu a v rámci tohto členia radí abecedne s možnosťou vyčlenenia nových kníh atď.

3. **Funkčný** - fond je usporiadaný a spracovaný tak, aby efektívne plnil spoločenskú funkciu knižnice, v rámci ktorej sa buduje (funkčnosť môžeme nahradiť aj slovom využiteľnosť knižničného fondu – ako sa fond využíva používateľmi; pri tomto je povinnosť zdôrazniť, že do verejnej knižnice je nevhodne kupovať dokumenty len na základe požiadavky jedného používateľa, ak nie je predpoklad, že ich budú využívať ďalší).
4. **Fyzicky dostupný** - informačným výstupom fondu sú prezenčné a absenčné výpožičky, sprístupnenie textu, obrazu alebo zvuku premietnutím, prehraním alebo zobrazením na displeji.

Odborné knižničné činnosti súvisiace s knižničným fondom je možné zahrnúť do niekoľkých oblastí:

1. Dopĺňovanie knižničných fondov (malo by byť pravidelné a systematické);
2. Evidencia a spracovanie knižničných fondov;
3. Organizácia a uchovávanie knižničných fondov;
4. Ochrana knižničných fondov;
5. Sprístupnenie knižničných fondov;
6. Revízia a vyradovanie knižničných fondov.

Súhrnné pomenovanie knižničných pracovných procesov, ktoré súvisia s vytváraním a priebežným zosúladovaním štruktúry a obsahu knižničného fondu, sa nazýva **budovanie knižničného fondu**.

Spôsoby získavania knižničného fondu:

- a) **Kúpa** je najrozšírenejším základným zdrojom dopĺňovania. Kúpou získavame knihy, periodiká a iné špeciálne druhy dokumentov, ktoré sú dostupné na knižnom trhu. Knihovník priamo ovplyvňuje výber dokumentov z hľadiska ich druhu, hodnoty, úrovne i množstva. Aby dopĺňovanie fondu bolo sústavné a systematické, knihovník si podľa svojich možností zvolí spôsob, akým bude nákup realizovať.
- b) **Výmena s inou knižnicou alebo inštitúciou**. V malých knižniciach je to veľmi zriedkavý spôsob dopĺňovania.
- c) **Bezodplatným prevodom** tiež môže získať knižnica dokumenty do fondu. Ide spravidla o dokumenty z iných knižníc.

Veľkosť prírastku knižničného fondu nie je u nás záväzne stanovená. Medzinárodné odporúčania pre verejné knižnice IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) je Medzinárodná federácia knihovníckych združení a inštitúcií) v Smernici pre rozvoj služieb verejných knižníc hovoria:

Počet obyvateľov	Prírastok na 1 obyvateľa a rok	Prírastok na 1000 obyvateľov a rok
do 25 000	0,25	250
25 000 – 50 000	0,225	225
nad 50 000	0,20	200

Vyradovanie dokumentov z knižničného fondu je takisto ako dopĺňovanie základným prostriedkom na ich aktualizáciu a priebežné plánovité budovanie. V knižniciach, ktoré neplnia konzervačnú funkciu, je vyradovanie pravidelnou súčasťou práce. Súčasťou starostlivosti o knižničný fond je jeho permanentná aktualizácia. **Aktualizácia fondov** sa niekedy nesprávne zamieňa s revíziou. Od revízie sa líši svojím účelom a pravidelnosťou. Pri nej sa zameriame na profiláciu a aktualizáciu fondu, obsahovú náročnosť, zastaranosť, účelnosť uchovávanía, využívanie používateľmi. Pri aktualizácii fondov sa teda zameriavame na obsah knižničného fondu so zámerom skvalitnenia knižnično-informačných služieb. Pri revízii porovnávame evidenčný stav so skutočným stavom fondu. Vyradovať môžeme aj pri priebežnej aktualizácii, aj pri revízii.

Knižničný fond verejných knižníc okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto v roku 2019 v číslach

Knižničný fond verejných knižníc v roku 2019										
Verejná knižnica		Počet obyvateľov v oblasti pôsobenia knižníc	KF celkom 2017 v počte KJ	KF celkom 2018 v počte KJ	KF celkom 2019 v počte KJ	Rozdiel v počte KJ 2018 a 2019	Odborná lit. pre dospelých 2019	Krásna lit. pre dospelých 2019	Odborná lit. pre deti 2019	Krásna lit. pre deti 2019
Knižničný fond regionálnej knižnice										
1.	Kysucká knižnica v Čadci	24 001	136 266	138 156	135 452	-2 704	55 943	46 229	8 020	25 260
Knižničný fond mestských knižníc										
2.	Okres Čadca	14 314	41 664	38 125	38 597	+472	10 064	17 000	2 327	9 206
3.	Okres KNM	14 954	30 544	30 636	30 844	+208	8 157	13 081	1 682	7 924
Spolu v mestských knižniciach		29 268	72 208	68 761	69 441	+680	18 221	30 081	4 009	17 130
Knižničný fond obecných knižníc okresu										
4.	Okres Čadca	48 865	184 764	183 381	184 313	+932	35 222	76 377	11 486	61 228
5.	Okres KNM	15 575	74 812	74 633	73 215	-1 417	13 083	31 056	4 228	24 848
Spolu v obecných knižniciach		64 440	259 576	258 014	257 528	-485	48 305	107 433	15 714	86 076
Spolu verejné knižnice v regióne		117 709	468 050	464 930	462 421	-2 509	122 469	183 743	27 743	128 466

Knižničný fond verejných knižníc v roku 2019 - periodiká				
Verejná knižnice	Počet titulov periodik 2017	Počet titulov periodik 2018	Počet titulov periodik 2019	Rozdiel v počte odoberaných periodik 2018 a 2019
Knižničný fond regionálnej knižnice				
1. Kysucká knižnica v Čadci	111	110	122	+12
Knižničný fond mestských knižníc				
2. Okres Čadca	8	8	8	0
3. Okres KNM	27	28	32	+4
Spolu v mestských knižniciach	35	36	40	+4
Knižničný fond obecných knižníc okresu				
4. Okres Čadca	25	25	25	0
5. Okres KNM	9	11	8	-3
Spolu v obecných knižniciach	34	36	33	-3
Spolu vo verejných knižniciach v regióne	180	182	195	+13

Knižničný fond verejných knižníc v roku 2019 – nákup nových kníh a iných dokumentov								
Verejná knižnice	Prírastok KJ 2017	Prírastok KJ 2018	Prírastok KJ 2019	Rozdiel 2018 a 2019	Prírastok KJ 2017 – kúpa	Prírastok KJ 2018 – kúpa	Prírastok KJ 2019 – kúpa	Rozdiel 2018 a 2019
Knižničný fond regionálne knižnice								
1. Kysucká knižnica v Čadci	3 684	4 630	3 860	-770	2 276	3 074	2 781	-293
Knižničný fond mestských knižníc								
2. Okres Čadca	740	677	472	-205	702	574	436	-138
3. Okres KNM	1 665	1 743	1 737	-6	1 169	1 131	1 183	+52
Spolu v mestských knižniciach	2 405	2 420	2 209	-211	1 871	1 705	1 619	-86
Knižničný fond obecných knižníc								
4. Okres Čadca	1 197	1 248	1 337	-89	979	997	1 033	+36
5. Okres KNM	509	888	556	-332	434	573	396	-177
Spolu v obecných knižniciach	1 706	2 136	1 893	-243	1 413	1 570	1 429	-141
Spolu vo verejných knižniciach	7 795	9 186	7 962	-1 224	5 560	6 349	5 829	-520

Knižničný fond verejných knižníc v roku 2019 – vyrad'ovanie kníh a iných dokumentov				
Verejná knižnice	Počet úbytkov KJ 2017	Počet úbytkov KJ 2018	Počet úbytkov KJ 2019	Rozdiel 2018 a 2019
Knižničný fond regionálne knižnice				
1. Kysucká knižnica v Čadci	2 147	2 740	6 564	+3 824
Knižničný fond mestských knižníc				
2. Okres Čadca	0	4 216	0	-4 216
3. Okres KNM	1 092	1 654	1 529	-125
Spolu v mestských knižniciach	1 092	5 870	1 529	-4 341
Knižničný fond obecných knižníc				
4. Okres Čadca	207	515	424	-2 088
5. Okres KNM	2 814	1 325	2 040	+715
Spolu v obecných knižniciach	3 021	3 837	2 464	-1 373
Spolu vo verejných knižniciach	6 260	12 447	10 557	-1 890

Používatelia knižnično-informačných služieb, čitatelia, návštevníci vo verejných knižniciach

Verejné knižnice sú zriaďované za účelom poskytovania knižničných služieb pre obyvateľov určitej lokality (obec, mesto, región), ktorí o tieto knižničné služby prejavia záujem. V minulosti sa na označenie týchto záujemcov používal termín čitatelia (vo verejných knižniciach sa hlavne vypožičiavali knihy). Dnes knižnice okrem výpožičných služieb poskytujú aj iné služby (napr. verejne prístupný internet, rešeršné služby, realizujú vzdelávacia a kultúrno-spoločenské podujatia a pod.) a využívatel'ov týchto služieb nazývame používatelia knižnično-informačných služieb.

Knižnice pre celoštátne štatistiky vykazujú tzv. **aktívnych používateľ'ov** – sú to záujemcovia o služby knižnice, ktorí sa vo vykazovanom roku zaevidujú a zároveň aj využijú služby knižnice (napr. vypožičajú si minimálne jedenkrát knihu, príp. si prídu prečítať knižnicou odoberané periodiká, príp. využijú iné ponúkané služby a to aspoň jedenkrát počas vykazovaného roka).

V rámci celoštátnych štatistík knižnice vykazujú aj počet návštevníkov knižnice, ktorý v sebe obsiahne počet návštev využívateľ'ov služieb a účastníkov podujatí. Medzi návštevníkmi podujatí sú aj neregistrovaní účastníci podujatí, ktoré organizuje knižnica a označujeme ich ako návštevníci knižnice.

Knižnice realizujú na propagáciu svojich služieb a podporu čítania knižničné podujatia určené všetkým vekovým skupinám, ale aj špeciálne zamerané na znevýhodnené skupiny obyvateľ'ov lokality, v ktorej pôsobia.

Používatelia a návštevníci vo verejných knižniciach v okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto v roku 2019

Používatelia vo verejných knižniciach v roku 2019										
Verejná knižnica	Počet obyvateľov v sídle knižnice	Počet aktívnych používateľov služieb 2017	Počet aktívnych používateľov služieb 2018	Počet aktívnych používateľov služieb 2019	Rozdiel medzi 2018 a 2019	Počet aktívnych používateľov služieb – deti do 15 rokov 2017	Počet aktívnych používateľov služieb – deti do 15 rokov 2018	Počet aktívnych používateľov služieb – deti do 15 rokov 2019	Rozdiel medzi 2018 a 2019	
Používatelia a návštevníci v regionálnej knižnici										
1.	Kysucká knižnica v Čadci	24 001	5 665	5 796	5 807	+11	1 646	1 844	1 875	+31
Používatelia a návštevníci v mestských knižniciach										
2.	v okrese Čadca	14 314	1 049	967	955	-12	370	352	357	+5
3.	v okrese KNM	14 954	2 127	2 115	2 262	+147	878	856	895	+39
Spolu v mestských knižniciach		29 268	3 176	3 082	3 217	+135	1 248	1 208	1 253	+44
Používatelia a návštevníci v obecných knižniciach										
4.	v okrese Čadca	48 865	2 422	2 351	2 395	+44	1 500	1 544	1 397	-147
5.	v okrese KNM	15 575	744	927	950	-23	355	395	375	-20
Spolu v obecných knižniciach		64 440	3 166	3 278	3 345	+67	1 855	1 939	1 772	-167
Spolu vo verejných knižniciach		117 709	12 007	12 156	12 369	+213	4 749	4 991	4 899	-92

Podujatia vo verejných knižniciach v roku 2019						
Verejná knižnica	Počet podujatí celkom 2019	Počet výchovno-vzdelávacích podujatí z celku 2019	v tom informačná výchova	Počet kultúrno-spoločenských podujatí z celku 2019	Podujatia pre znevýhodnené skupiny obyvateľov z celku 2019	
Návštevníci v regionálnej knižnici						
1.	Kysucká knižnica v Čadci	672	488	76	181	121
Návštevníci v mestských knižniciach						
2.	MsK v okrese Čadca	67	46	14	21	6
3.	MsK v KNM	278	90	56	188	15
Spolu v mestských knižniciach		345	136	70	209	21
Návštevníci v obecných knižniciach						
4.	v okrese Čadca	236	193	39	43	12
5.	v okrese KNM	58	25	20	5	3
Spolu v obecných knižniciach		294	218	59	48	15
Spolu vo verejných knižniciach		1 311	842	205	438	157

Podujatia a ich návštevnosť vo verejných knižniciach v roku 2019													
Verejná knižnica	Počet podujatí spolu 2017	Počet podujatí spolu 2018	Počet podujatí spolu 2019	Počet podujatí pre deti 2017 z toho	Počet podujatí pre deti 2018 z toho	Počet podujatí pre deti 2019 z toho	Počet návštevníkov podujatí celkom 2017	Počet návštevníkov podujatí celkom 2018	Počet návštevníkov podujatí celkom 2019	Počet návštevníkov - deti 2017 z celku	Počet návštevníkov - deti 2018 z celku	Počet návštevníkov - deti 2019 z celku	
Návštevníci a podujatia v regionálnej knižnici													
1.	Kysucká knižnica v Čadci	664	703	672	436	431	448	16 136	16 713	16 210	10 287	9 993	10 936
Návštevníci a podujatia v mestských knižniciach													
2.	Mestské knižnice v okrese Čadca	75	71	67	64	61	59	2 795	2 651	2 458	1 246	1 604	1 417
3.	Mestské knižnice v KNM	302	298	278	149	143	137	8 206	7 941	8 012	3 398	2 883	3 187
Spolu v mestských knižniciach		377	369	345	213	204	196	11 001	10 592	10 470	4 644	4 487	4 604
Návštevníci a podujatia v obecných knižniciach													
4.	v okrese Čadca	156	139	130	126	96	93	6 098	3 438	751	4 908	2 291	2 979
5.	v okrese KNM	27	28	30	22	25	26	368	487	426	344	321	256
Spolu v obecných knižniciach		183	167	160	148	121	119	6 466	3 925	1 177	5 252	2 612	3 235
Spolu vo verejných knižniciach		1 224	1 239	1 177	797	756	764	33 603	31 639	27 857	20 183	17 092	18 775

Návštevníci a podujatia vo verejných knižniciach v roku 2019									
Verejná knižnica	Počet návštevníkov knižnice celkom 2017	Počet návštevníkov knižnice celkom 2018	Počet návštevníkov knižnice celkom 2019	Počet návštevníkov podujatí celkom 2017	Počet návštevníkov podujatí celkom 2018	Počet návštevníkov podujatí celkom 2019	Počet návštevníkov podujatí - detí 2017 z celku	Počet návštevníkov podujatí - detí 2018 z celku	Počet návštevníkov podujatí - detí 2019 z celku
Návštevníci a podujatia v regionálnej knižnici									
1. Kysucká knižnica v Čadci	85 690	86 283	86 939	16 136	16 713	16 210	10 287	9 993	10 936
Návštevníci a podujatia v mestských knižniciach									
2. MsK v okrese Čadca	13 781	13 823	13 069	2 795	2 651	2 458	1 246	1 604	1 417
3. MsK v KNM	30 994	31 118	32 224	8 206	7 941	8 012	3 398	2 883	3 187
Spolu v mestských knižniciach	44 775	44 941	45 293	11 001	10 592	10 470	4 644	4 487	4 604
Návštevníci a podujatia v obecných knižniciach									
4. v okrese Čadca	15 574	14 090	16 305	6 098	3 438	751	4 908	2 291	2 979
5. v okrese KNM	4 127	5 450	5 227	368	487	426	344	321	256
Spolu v obecných knižniciach	19 701	19 540	21 532	6 466	3 925	1 177	5 252	2 612	3 235
Spolu vo verejných knižniciach	150 166	150 764	153 764	33 603	31 639	27 857	20 183	17 092	18 775

Návštevníci vo verejných knižniciach v roku 2019					
Verejná knižnica	Počet návštevníkov knižnice celkom 2019	Počet návštevníkov využívajúcich KIS z celku 2019	Počet návštevníkov podujatí z celku 2019	Počet návštevníkov podujatí pre detí z celku 2019	Počet návštevníkov podujatí pre znevýh. skupiny obyvateľov z celku 2019
Návštevníci v regionálnej knižnici					
1. Kysucká knižnica v Čadci	86 939	66 564	16 210	10 936	1 565
Návštevníci v mestských knižniciach					
2. MsK v okrese Čadca	13 069	10 315	2 458	1 417	223
3. MsK v KNM	32 224	23 870	8 012	3 187	117
Spolu v mestských knižniciach	45 293	34 185	10 470	4 604	340
Návštevníci v obecných knižniciach					
4. v okrese Čadca	16 443	10 520	3 565	2 390	179
5. v okrese KNM	5 252	4 565	1 619	256	23
Spolu v obecných knižniciach	21 695	15 085	5 184	2 646	202
Spolu vo verejných knižniciach	153 927	115 834	31 864	18 186	2 107

Výpožičky a služby vo verejných knižniciach v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto v roku 2019 v číslach

Základnou úlohou a zmyslom existencie knižnice sú knižnično-informačné služby, ktoré môžeme rozdeliť:

- základné knižnično-informačné služby** (absenčné a prezenčné vypožičiavanie knižničných dokumentov, ústne faktografické a bibliografické informácie) sa zo zákona poskytujú bezplatne;
- špeciálne knižnično-informačné služby** (najmä písomné bibliografické informácie, rešerše, medziknižničná výpožičná služba, prístup k vonkajším informačným zdrojom, poskytovanie kópií knižničných dokumentov a pod.) sa môžu poskytovať za primeranú úhradu. Spôsob, rozsah a úhradu týchto služieb upravuje knižnica v knižničnom a výpožičnom poriadku, súčasťou ktorého je cenník služieb.

V celoštátnych štatistikách knižnice vykazujú hlavne výpožičné služby, ktoré sa poskytujú hlavne **registrovaným používateľom** - držiteľom neprenosného čitateľského preukazu.

Výpožičky delíme na absenčné a prezenčné výpožičky. **Absenčná výpožička** je taká výpožička, kedy si čitateľ môže požadované dokumenty odnieť so sebou. **Prezenčná výpožička** je výpožička, kedy je požadovaný dokument k dispozícii iba pre štúdium v študovni / určených priestoroch knižnice.

Verejné knižnice často poskytujú aj **medziknižničné výpožičné služby**. Medziknižničná výpožičná služba je knižnično-informačná služba, prostredníctvom ktorej knižnica pre svojho používateľa vypožičiava dokument alebo časť dokumentu vo forme kópie z fondu inej knižnice, a taktiež môže túto službu poskytnúť inej knižnici, ak sa na ňu obráti s požiadavkou o výpožičku. Táto medziknižničná výpožičná služba funguje aj na medzištátnej úrovni ako medzinárodná medziknižničná výpožičná služba.

Výpožičky vo verejných knižniciach v roku 2019 v %

Verejná knižnica	Výpožičky celkom v r. 2017	Výpožičky celkom v r. 2018	Výpožičky celkom v r. 2019	Nárast +/- Pokles 2019 oproti roku 2018 aj v %	Absenčné výpožičky 2019 % z celku	Prezenčné výpožičky 2019 % z celku
Výpožičky v regionálnej knižnici						
1. Kysucká knižnica v Čadci	270 248	270 915	272 268	+1 353/ +0,50%	168 472/ 61,88%	103 796/ 38,12%
Výpožičky v mestských knižniciach						
2. Okres Čadca	55 742	54 554	52 458	-2 096 / -3,84%	36 623/ 69,81%	15 835/ 30,19%
3. Okres KNM	73 535	72 530	75 388	+2 858/ +3,94%	58 374/ 74,31%	17 014/ 22,57%
Spolu v mestských knižniciach	129 277	127 084	127 846	+762/+0,60%	94 997/ 74,31%	32 849/ 25,69%
Výpožičky v obecných knižniciach						
4. Okres Čadca	53 714	58 609	56 130	-2 479/ -4,23%	43 697/ 77,85%	12 433/ 22,15%
5. Okres KNM	18 448	19 371	16 259	-3 112/ -16,07%	14 650/ 90,10%	1 609/ 9,90%
Spolu v obecných knižniciach	72 162	77 980	72 389	-5 591/ -7,17%	58 347/ 80,60%	14 042/ 19,40%
Spolu vo verejných knižniciach	471 677	475 979	472 503	-3 476/ -0,73%	321 816/ 68,11%	150 687/ 31,89%

Výpožičky vo verejných knižniciach v roku 2019 v %

P.č. Verejná knižnica	Výpožičky odbor. lit. pre dosp. % z celku	Výpožičky krásnej lit. pre dosp. % z celku	Výpožičky odbor. lit. pre deti % z celku	Výpožičky krásnej lit. pre deti % z celku	Výpožičky periodík % z celku	Výpožičky špeciál. dokumentov % z celku
Výpožičky v regionálnej knižnici						
1. Kysucká knižnica v Čadci	62 267 /22,87%	93 848 /34,47%	21 784 /8,00%	52 982 /19,46%	41 387 /5,20%	4 797 /1,76%
Výpožičky v mestských knižniciach						
2. Okres Čadca	3 057 /5,83%	35 046 /66,81%	2 725 /5,19%	9 927 /18,92%	1 703 /3,25%	0
3. Okres KNM	10 826 /14,36%	31 403 /41,66%	4 759 /6,31%	16 044 /21,28%	12 356 /16,39%	9 /0,01%
Spolu v mestských knižniciach	13 883 /10,86%	66 449 /51,98%	7 484 /5,85%	25 971 /20,31%	14 059 /11,00%	9 /0,01%
Výpožičky v obecných knižniciach						
4. Okres Čadca	5 607 /9,99%	21 515 /38,33%	7 074 /12,60%	18 400 /32,78%	3 534 /6,30%	0
5. Okres KNM	1 264 /7,77%	8 843 /54,39%	1 044 /6,43%	4 970 /30,57%	137 /0,84%	0
Spolu v obecných knižniciach	6 871 /9,49%	30 358 /41,94%	8 118 /11,21%	23 370 /32,28%	3 671 /5,08%	0
Spolu vo verejných knižniciach	83 021 /17,57%	190 655/40,35%	37 386 /7,91%	102 323 /21,66%	59 117 /12,51%	4 806 /1,02%

Financovanie verejných knižníc

Financovanie verejných knižníc sa realizuje v zmysle zákona o knižniciach. Zdrojmi financovania verejných knižníc sú dotácie z rozpočtu obce, mesta alebo dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku. Príjmy za knižnično-informačné služby sú podľa § 16 zákona o knižniciach (sankčné a členské poplatky), finančné zdroje prijaté od iných osôb formou dotácie alebo grantu, príspevky z rozpočtov obcí na nákup knižničného fondu, ak regionálna knižnica plní aj funkciu mestskej knižnice, iné príjmy.

Financovanie verejných knižníc 2019

Verejná knižnica	Počet obyvateľov v oblasti pôsobenia knižníc	Príjmy (výnosy) knižnice (EUR) 2019	Zriaďovateľ (EUR) 2019	Granty (dotácie) (EUR) 2018	Granty (dotácie) (EUR) 2019	Vlastné príjmy (EUR) 2019	Náklady na činnosť knižnice spolu (EUR) 2019	Nákup KF (EUR) 2018	Nákup KF (EUR) 2019
Financovanie regionálne knižnice									
1. Kysucká knižnica v Čadci	24 001	432 840	375 004	23 513	25 995	14 316	432 840	36 066	32 068
Financovanie mestských knižníc									
2. Okres Čadca	14 314	76 233	57 442	0	0	1 773	76 233	4 701	4 100
3. Okres KNM	14 954	209 111	188 067	14 836	15 198	4 847	109 026	11 580	11 797
Spolu v mestských knižniciach	29 268	285 344	245 489	14 836	15 198	6 620	185 259	16 281	15 897
Financovanie obecných knižníc									
4. Okres Čadca	48 865	129 329	123 235	3 000	4 200	1 041	114 740	8 549	8 568
5. Okres KNM	15 575	31 903	31 048	2 300	1 000	370	28 115	4 661	3 907
Spolu v obecných knižniciach	64 440	161 232	154 283	5 300	5 200	1 078	145 855	13 210	12 475
Spolu vo verejných knižniciach	117 709	879 416	774 776	43 649	46 393	22 014	760 954	65 557	60 440

POHĽAD DO NAŠÍCH KNIŽNÍC

cez webové stránky

Deti a mládež v knižniciach

Obecná knižnica v Makove

Knihovníčka Obcejnej knižnice v Makove na návšteve s podujatím v Materskej škole v Hornom Kelčove.

Obecná knižnica v Čiernom

V Obcejnej knižnici v Čiernom to žije! Deti z Čierneho s veľkým nadšením chodia do knižnice, kde okrem kníh, časopisov a iných zaujímavostí nájdu aj kúsok histórie, ktorý predstavuje dobu, v ktorej žili ich dedkovia a babičky.

Obecná knižnica v Zákopčí

Obecná knižnica v Zákopčí sa nemôže sťažovať na nezáujem zo strany detí a mládeže. Ponúka im bohatý knižničný fond, súčasťou ktorého sú aj spoločenské hry. Zaujímavosťou majú k dispozícii aj internet.

Mestská knižnica v Kysuckom Novom Meste

V Mestskej knižnici v Kysuckom Novom Meste venujú veľkú pozornosť práci s deťmi a mládežou. Ročne pre ne pripravujú cca 140 podujatí. Ako prví na Kysuciach zaviedli tzv. vzdelávanie hrou – gamifikáciu prostredníctvom webovej stránky.

Na záver ešte zopár malých pohľadov do Kysuckej knižnice v Čadci

Predstavujeme osobnosti slovenskej literatúry, ktoré výrazne zasiahli do kysuckej literatúry

Dnes je to významný slovenský spisovateľ **RUDOLF JAŠÍK** (príspevky z internetu)

* 2. december 1919, Turzovka – † 30. júl 1960, Bratislava, bol slovenský prozaik, básnik a publicista.

Životopis

Narodil sa ako najstarší z troch detí - synov v rodine kysuckého mäsiara, ktorý v roku 1924 skrachoval a potom sa vybral do Kanady za prácou. Na Kysuciach ho vychovávala stará mama s finančnou podporou matkinej sestry R. Jašíka, ktorá žila v USA. Vzdelanie začal získavať v roku 1928 na gymnáziu v Nitre, kde býval na internáte. Keďže po smrti starej mamy doma nebolo dosť peňazí, odišiel v roku 1935 vyučiť sa do Baťových závodov v Zlíne. Popri zamestnaní po večeroch pokračoval vo vzdelávaní na exportnej obchodnej akadémii. Po nezhodách ho v roku 1938 prepustili zo zamestnania a tiež vylúčili zo školy. Vrátil sa na Kysuce a žil v Turzovke.

Za ilegálne šírenie letákov ho v Trenčíne v januári roku 1940 uväznili na 5 mesiacov. Počas väzby sa „politicky podkul“ a učil sa ruštinu. Po prepustení narukoval k delostreleckému pluku v Ružomberku a aktívne bojoval na ukrajinskom fronte, kde ho odsúdili za sabotáž (ničenie diel a iného vojenského materiálu), dostal však amnestiu. Pokúsil sa o prechod k sovietskemu vojsku (do sovietskeho zajatia), no napokon sa chorý vrátil a čoskoro nato ho odvelili na Kaukaz. Za protivojnové a protifašistické názory ho degradovali a odsúdili do vojenského väzenia, až bol v roku 1944 prepustený z armády a pridal sa k partizánom. Po vojne pracoval v Baťovanoch (dnešné Partizánske) v závodnom časopise *Slobodná práca* a organizoval Leninov krúžok pre marxistickú výchovu mládeže. Angažoval sa aj politicky, stal sa členom KSC, neskôr bol členom národného výboru a tajomníkom výboru Národného frontu v Partizánskom. Spolupracoval aj s denníkom Pravda a redigoval Hlas nitrianskeho kraja. V roku 1947 ochorel na tuberkulózu a niekoľko mesiacov sa liečil v Tatrách. V rokoch 1949 – 1952 bol v Baťových závodoch vedúcim kultúrno-propagačného oddelenia a v rokoch 1952 – 1955 pracoval na krajskom národnom výbore v Nitre ako inšpektor pre múzeá a pamiatky, od roku 1955 bol predsedom Krajského výboru zväzu zamestnancov štátnych orgánov v Nitre. Svojimi konzultáciami sa podieľal na vzniku Kroniky Závodov 29. augusta v Partizánskom. Zomrel veľmi nečakane vo veku 41 rokov po operácii žalúdka. Pochovaný je v Partizánskom.

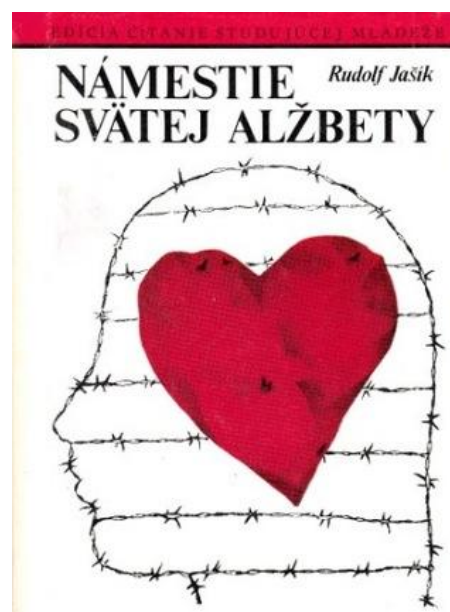
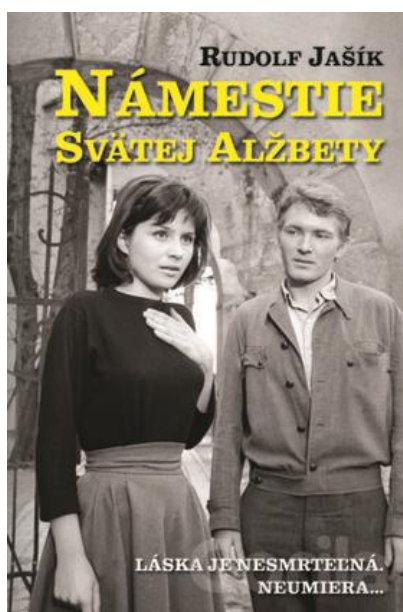
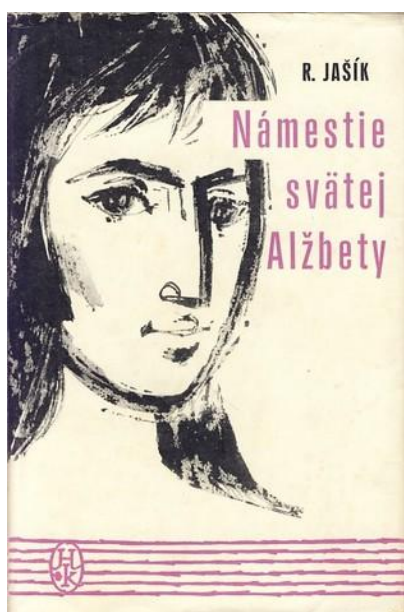
Tvorba

Svoju literárnu kariéru začal v roku 1940, najskôr ako básnik radiaci sa medzi nadrealistov, neskôr začal písať poviedky. Prvé literárne pokusy ostávali často len v rukopisnej podobe a neskôr ich veľa sám zničil. Jeho diela odrážali politické a umelecké názory, ale aj jeho cit pre vzťah človeka k prírode a emocionálne vnímanie mladosti. Prvé uverejnil v *Slobodnej práci* v roku 1945. V baladických príbehoch zachytil život kysuckého ľudu (*Na brehu priezračnej rieky*) i protifašistický odboj (*Námestie svätej Alžbety*, nedokončená trilógia *Mŕtvi nespievajú*). Rozvíjal umelecké postupy

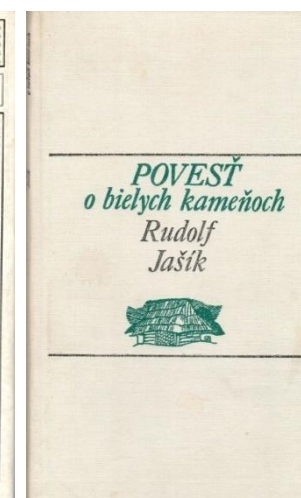
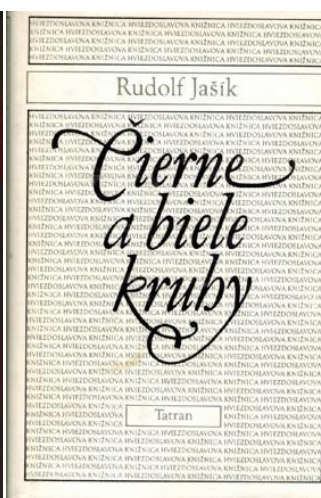
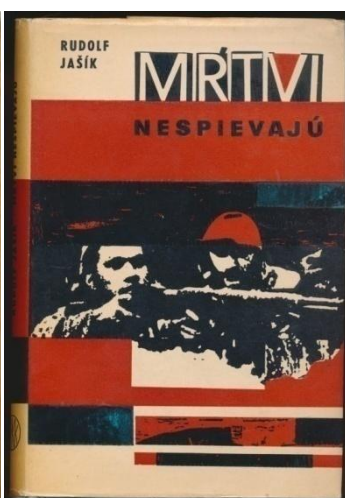
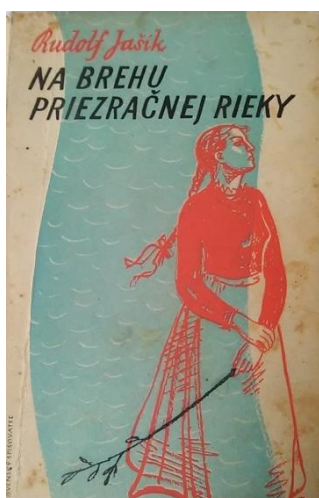
lyrizovanej prózy, ktoré podčiarkujú baladické ladenie a osudovosť príbehov (novely *Povešť o bielych kameňoch*, *Čierne a biele kruhy*).

Dielo

- 1956 – *Na brehu priezračnej rieky*, baladický, sociálny román o osude chudobnejších spoločenských vrstiev a biede kysuckých dedín
- 1958 – *Námestie svätej Alžbety*, román z vojnového obdobia
- 1961 – *Mŕtvi nespievajú*, trilógia, ktorú však už nestihol dokončiť, završenie jeho tvorby s témou protifašistického odboja
- 1961 – *Čierne a biele kruhy*, zberka noviel o sociálnych a ľudských problémoch Kysučanov (vyšlo posmrtné)
- 1961 – *Povešť o bielych kameňoch*, torzo básnickej novely, štúdia človeka, ktorý sa búri proti sociálnej nespravodlivosti a utiahne sa do samoty (vyšlo posmrtné)
- 1966 – *Ponurý most*, výber z jeho ranej tvorby publikovanej väčšinou časopisecky (vyšlo posmrtné)
- *Ypsilon*, rukopisná básnická zberka
- *Dve rieky*, rukopisná básnická zberka
- *Moje mesto*, rukopisná básnická zberka
- *Laktibrada*, román z vojnového obdobia, z ktorého sa zachovalo len desať kapitol
- *Biely chlieb* (pôvodný názov *Kamenný dom*), román z dedinského prostredia, z ktorého sa zachovala len časť, ktorá bola uverejnená v časopise

Niekoľko vydání najznámejších kníh autora

Kysucká knižnica v Čadci predstavuje nominované knihy do anketevej čitateľskej súťaže Kniha Kysúc 2019

Viera Višňáková, pracovníčka úseku regionálnej literatúry

Do KATEGÓRIE NÁUČNÁ LITERATÚRA boli nominované knihy:

- 1. Čarovné Kysuce** / Autor: Martin Kmeť a kolektív. Vydala CBS spol. s r. o. v Banskej Bystrici, 2019
Vo vydavateľstve CBS vznikla nádherná obrazová publikácia, ktorá vám predstaví rázovitý región Kysuce, ktorý bezpochyby patrí k najkrajším kútom stredného Slovenska. Nechajte sa previesť týmto čarovným regiónom fotografiami, ktorí aj obyčajné miesta zachytili neobyčajným spôsobom, čarovne! Obsah kníh tvoria predovšetkým fotografie miestnych fotografov a obsahuje slovenský aj anglický text, aby boli hodnotné aj pre zahraničných čitateľov. Publikáciu zostavil Martin Kmeť, redaktor a dizajnér projektu Čarovné Slovensko a kolektív.
Vo vydavateľstve CBS vznikla nádherná obrazová publikácia, ktorá vám predstaví rázovitý región Kysuce, ktorý bezpochyby patrí k najkrajším kútom stredného Slovenska. Nechajte sa previesť týmto čarovným regiónom fotografiami, ktorí aj obyčajné miesta zachytili neobyčajným spôsobom, čarovne! Obsah kníh tvoria predovšetkým fotografie miestnych fotografov a obsahuje slovenský aj anglický text, aby boli hodnotné aj pre zahraničných čitateľov. Publikáciu zostavil Martin Kmeť, redaktor a dizajnér projektu Čarovné Slovensko a kolektív.
- 2. Jaroslav Velička - Optimálnym objektívom** / Katalóg z výstavy. Vydalo vydavateľstvo MAGMA - Mária Ščuryová pre Mesto Čadca, spolupráca Iveta Chabroňová a Katarína Šulganová, 2019
Jaroslava Veličku poznáme nielen ako neúnavného autora a spoluautora mnohých výnimočných publikácií a monografií, ale aj ako všestranného fotografa, umelca. Dokumentuje to aj reprezentatívny katalóg pod názvom Optimistickým objektívom, ktorý ponúka na obdiv jeho fotografie z domova i spoza hraníc nášho regiónu. Nádherné panorámy i dielčie zábery kysuckej či slovenskej prírody, obcí a miest, striedajú momentky zo zahraničných ciest autora, snímky vtákov, ktoré majú v jeho tvorbe osobitné postavenie. Nechýbajú ani čiernobiele zábery sprítomňujúce okamihy čias dávno minulých a snímky vypovedajúce o našich ľudových tradíciách. Katalóg vydalo vydavateľstvo MAGMA – Mária Ščuryová.
- 3. Jezuliatko opäť prichádza** / Autor: Viliam Judák. Vydal Spolok sv. Vojtecha v Trnave, 2019
Po mimoriadne úspešnej publikácii *Jezuliatko prichádza*, ktorú nitriansky biskup Viliam Judák, rodák z Riečnice, pripravil na Advent a Vianoce 2018, prichádza s nezávislým pokračovaním adventných a vianočných príbehov s názvom *Jezuliatko opäť prichádza*. V prvej časti knihy *Putovanie adventným a vianočným časom* ponúka autor čitateľovi každodenné meditácie od prvého adventného dňa až do 12. januára, keď sa končí vianočné obdobie. Druhá časť *Pri jasličkách* prináša krásne vianočné príbehy, ktoré čitateľa vtiahnu do čarovnej atmosféry Vianoc. Zámerom autora je pomôcť nám nanovo získať našu identitu kresťana, ktorý sa vie inšpirovať Adventom, aby mohol naplno prežívať Vianoce. Knihu vydal Spolok svätého Vojtecha v Trnave.
- 4. Krížová cesta mučeníkov misii a svedkov viery** / Autorka: Martina Grochalová. Vydal Spolok svätého Vojtecha v Trnave, 2019
Útla knižočka Martiny Grochalovej približuje osudy ľudí, ktorí sa v 20. a 21. storočí vložili do služby chudobným alebo sa postavili proti autoritárskym režimom a za tragických okolností prišli o život. Zo štrnástich zastavení krížovej cesty naplnili svojím životom štyri zastavenia osobností zo Slovenska: rehoľná sestra Veronika Rácková, páter Ján Hermanovský, rozvojová pracovníčka Danica Olexová a etnologička Emília Bihariová. Nech sú svedectvá ich života pre nás posilou v nesení každodenných krížov. Knihu vydal Spolok svätého Vojtecha v spolupráci s Pápežskými misijnými dielami.
- 5. Kysuce - tipy na výlety pre rodiny s deťmi** / Fotografie: archív členov OCR Kysuce, Emília Maloušová a Jaroslav Velička. Vydala Organizácia cestovného ruchu Kysuce v Čadci, 2019
Organizácia cestovného ruchu Kysuce vydala komplexný informačný materiál, ktorý pomôže uľahčiť výber výletov na Kysuciach. Vydajte sa do krásnej kysuckej prírody na bicykli či s ruksakom na chrbte a spoznajte tie najkrajšie kúty regiónu, rozhl'adne, cyklotrasy či minerálne pramene. Publikácia ponúka aj odporúčania na kultúrne vyžitie, objavovanie a spoznávanie histórie nášho regiónu. Pre rodiny s deťmi nemôže chýbať ponuka pre zábavu, šport a hru. Publikáciu spestrili fotografie členov OCR Kysuce, Emílie Maloušovej a Jaroslava Veličku.

6. **Kysuce 1938 - 1945. Vojnové osudy Kysúc a Kysučanov v rokoch 1938 - 1945** / Autori: Mário Janík, Miloš Jesenský, Pavol Matula, Ladislav Paštrnák a Martin Turóci. Druhé doplnené vydanie. Vydalo Kysucké múzeum v Čadci, 2019.

Na čitateľský trh v roku 2019 prišla nová publikácia z vydavateľskej dielne Kysuckého múzea v Čadci, ktorou je druhé doplnené vydanie úspešnej monografie *Kysuce 1938 - 1945*. Autorský kolektív zložený z historikov a publicistov (Pavol Matula, Miloš Jesenský, Martin Turóci, Mário Janík a Ladislav Paštrnák) vďaka systematickému výskumu výrazne rozšíril okruh poznatkov o jednom z najdôležitejších období kysuckých dejín. Publikácia sa člení do troch okruhov: *Kysuce v rokoch 1938 - 1939*, *Kysuce v období 2. svetovej vojny a Vojaci z Kysúc v bojoch počas 2. svetovej vojny v zahraničí*. Monografia okrem spomenutých tém obsahuje aj množstvo cenných obrazových materiálov.

7. **Kysucká nemocnica s poliklinikou**. Monografia k 50. výročiu založenia nemocnice / Zostavili: Vladimír Homola a Martin Turóci. Vydali Kysucká nemocnica s poliklinikou a Kysucké múzeum v Čadci, 2019

Historici Kysuckého múzea v Čadci Vladimír Homola a Martin Turóci zostavili spolu s tvorivým autorským kolektívom, do ktorého patrili Anna Falisová, Marián Liščák, Martin Šenfeld, Martin Turóci a Viera Valková, monografiu k 50. výročiu založenia nemocnice v Čadci. V publikácii autori zdokumentovali informácie nielen o súčasnom stave nemocnice, ale aj postupných dôležitých udalostiach od začiatku zdravotnej starostlivosti na Kysuciach. Kniha prináša pohľad na dlhú, neľahkú, ale i úspešnú cestu, ktorou nemocnica za uplynulé roky prešla. Poskytuje verejnosti nahliadnutie do zákulisia práce zdravotníkov, ktorú odvádzajú v prospech svojich pacientov. Monografiu vydali spoločne Kysucká nemocnica s poliklinikou a Kysucké múzeum v Čadci.

8. **Liptovská stolica** / Dielo Mateja Bela v preklade zostavili Jozef Kardoš a Martin Turóci. Vydalo Kysucké múzeum v Čadci, 2019

Zlatý fond Kysuckého múzea v Čadci prináša čitateľovi v poradí šiesty kompletný slovenský preklad časti slávneho monumentálneho diela *Historicko-geografické Vedomosti o súvekom Uhorsku* od slovenského polyhistora a učenca Mateja Bela. Publikácia je výsledkom práce tímu slovenských odborníkov. Slovenský preklad latinského textu vyhotovil renomovaný slovenský historik Jozef Kardoš a publikáciu do výslednej podoby spoločne zostavili – historik Kysuckého múzea Martin Turóci, spoločne s prekladateľom Jozefom Kardošom. V najnovšej publikácii sa čitateľ okrem mnohých zaujímavých a pozoruhodných informácií dočíta i o tom, ako v minulosti vyzerala liptovská príroda, aké živočíchy obývali jej lesy a vody. Kniha predstaví aj zvyky, obyčaje a tradície našich predkov.

9. **Múzea v prírode. Konceptie, realita a vízie** / Zborník príspevkov z konferencie konanej 15. a 16. mája 2019 v Skanzene Vychylovka. Vydalo Kysucké múzeum v Čadci, 2019

Zborník z prvého ročníka konferencie Únie múzeí v prírode konanej 15. a 16. mája 2019 v Skanzene Vychylovka prináša príspevky, ktoré odzneli na konferencii. Konferenčné príspevky boli rozdelené na niekoľko okruhov, venovaných princípom budovania múzeí v prírode, zabezpečeniu odborných činností a prevádzky, ale aj ochrane kultúrneho dedičstva. Vďaka publikovaným príspevkom sa verejnosť i zriaďovatelia môžu dozvedieť o technicky i finančne náročných, no nevyhnutných rekonštrukciách, opravách či úpravách areálov agro a zoo expozícií. Zborník vydalo Kysucké múzeum v Čadci.

10. **Prehádzky osadami Krásna nad Kysucou** / Texty a fotografie: Ľubica Podoláková. Vydalo Mesto Krásno nad Kysucou, 2019

Publikácia Ľubici Podolákovej Vás pozýva na potulky krasňanskými osadami. Ako všade na Kysuciach, aj v Krásne nad Kysucou v minulosti ľudia obývali okolité kopce a lazy. Dnes sú tieto obydlia využívané skôr na rekreáciu ako chaty či chalupy. Najmladšie mesto Kysúc má vo svojom katastri množstvo takýchto osád, ktoré sú často pomenované podľa ľudí, ktorí tu žili. Sprievodca Prehádzky osadami Krásna nad Kysucou nám ponúka objavovať 16 osád, krásne zákutia plných tajomstiev a nádherných výhľadov. Publikáciu vydalo Mesto Krásno nad Kysucou.

11. **Raková**. Dejiny, ľudia, príbehy / Zostavil: Ladislav Paštrnák a kolektív. Vydalo vydavateľstvo MAGMA v Čadci, 2019

Nová monografia obce Raková zaznamenáva viac ako 400-ročnú históriu obce. Publikácia s rozsahom 560 strán a takmer s tisíc fotografiami sa rodila niekoľko rokov. Bohaté obsahové zameranie prináša množstvo

informácií o obci, jej dejinách, katastri, o dvoch svetových vojnách a živote po nich. Čitatelia sa dozvedia fakty o náboženskom živote, športe, kultúre, ale aj najnovšie informácie o súčasnom živote v obci. Na knihe pracoval široký autorský kolektív pod vedením zostavovateľa knihy Ladislava Paštrnáka. Jednotlivé kapitoly o dejinách obce spracovali: Drahomír Velička, Marián Liščák, Juraj Bukovan, Alojz Kontrík, Ivana Kontríková Šusteková, Patrik Paštrnák, Miroslav Mareček a Milan Zajac. Grafickú úpravu monografie zabezpečila Mária Ščuryová a na výtvarnom spracovaní spolupracoval Tibor Paštrnák. Na knihe sa fotograficky podieľal Jaroslav Velička. Monografiu vydalo vydavateľstvo MAGMA pre obec Raková.

12. **Rudinská v plynutí času** / Zostavovateľky: Jana Brodeková, Oľga Tichá a Anna Galan. Vydala Obec Rudinská, 2019

V roku 2019 si obec Rudinská pripomenula 440. výročie prvej písomnej zmienky o obci a vydanie reprezentatívnej monografie túto udalosť významne zviditeľnilo a obohatilo. Zostavovateľky Jana Brodeková, Oľga Tichá a Anna Galan vykonali veľký kus záslužnej výskumnej a dokumentačnej práce. Monografia doplnená vzácnymi archívnymi fotografiami mapuje históriu, polohu a prírodné pomery, symboly obce, život obyvateľov a kultúru Rudinskej v piatich kapitolách. Publikácia vydaná obcou Rudinská bola finančne podporená Žilinským samosprávnym krajom.

13. **Skalitské nárečie**. Gvara skalitsko / Autor: Pavol Laš. Vydané vlastným nákladom, 2019

Pavol Laš, ktorý histórii obce Skalité a výskumu skalitského nárečia venuje mimoriadnu pozornosť, ponúka čitateľom ďalšiu pozoruhodnú publikáciu, vydanú vlastným nákladom. Kniha obsahuje okrem slovníka skalitského nárečia, kapitolu o vývine tohto nárečia a jeho tvaroslovie, ukážky piesní, porekadlá, príslovia a irečité nárečové výrazy. Súčasťou knihy sú aj zvukové ukážky skalitského nárečia. Publikácia svojim obsahovým záberom výrazne prispieva k zachovaniu skalitského nárečia pre ďalšie generácie.

14. **Terra Kisucensis VII. 2019** / Zostavil Drahomír Velička. Vydalo TERRA KISUCENSIS Turzovka, 2019

Siedme vydanie zborníka Terra Kisucensis bolo vydané pri príležitosti životného jubilea dlhoročnej pracovníčky a riaditeľky Okresného archívu v Čadci - pani Antónie Hudecovej. Zborník vydalo združenie Terra Kisucensis v Turzovke a prináša štúdie viacerých odborníkov zamerané na históriu obce Vysoká nad Kysucou. Posledná kapitola je venovaná stredovekým prameňom z obdobia rokov 1400 - 1526. Zborník zostavil Drahoslav Velička.

15. **Olešná 400 (1619 - 2019)** / Zostavil Ladislav Paštrnák. Vydala Obec Olešná, 2019

Nová publikácia od autora Ladislava Paštrnáka, ktorú vydala Obec Olešná pri príležitosti jubilea „400 rokov obce Olešná“, mapuje históriu a súčasnosť obce. Množstvo fotografií a cenných historických materiálov poskytli obyvatelia obce, ktorí sa svojimi spomienkami a príbehmi týmto spôsobom zapojili do zostavovania knihy. Popisky k dobovým fotografiám sú spracované podľa zápiskov kronikára Pavla Skorku. Autormi súčasných fotografií obce sú Ladislav Paštrnák, Tibor Paštrnák a Jaroslav Velička, ktorý fotografiu poskytol aj na zadnú obálku knihy. Grafické spravovanie zabezpečil Tibor Paštrnák a spoluprácu pri vydaní Mária Ščuryová - Vydavateľstvo MAGMA.

16. **Šťastné okolnosti Jána Zoričáka** / Autor: Dušan Mikolaj. Vydalo vydavateľstvo AlleGro, 2019

„Ani jeden materiál, z ktorého sa dá vyformovať socha, neposkytuje divákovi toľko pohľadov, náhľadov, vstupov, lahodnosti ako sklo,“ hovorí sklársky majster Ján Zoričák, ktorého život a dielo predstavuje vo svojej najnovšej knihe *Šťastné okolnosti Jána Zoričáka* spisovateľ Dušan Mikolaj. Nesmierne pútavo je vykreslený životný príbeh človeka, ktorý neváhal kráčať za vytúženým snom – a ešte stále za ním kráča. Súčasťou knihy sú tiež fotografie, ktoré ilustrujú stretnutia autora s Jánom Zoričákom v pôvodnom prostredí umelcovho ateliéru vo Francúzsku, ako aj návštevy sklára v rodnom Ždiari či výstavy, ktorými na Slovensku prezentoval svoj krehký svet. Knihu prináša na knižný trh Vydavateľstvo Perfekt.

17. **Turzovský Spolkový kalendár** alebo jednoducho turzofski kaľandor na priestupný, 366 dní majúci rok po narodení Krista 2020 / Zostavil Drahomír Velička; grafické spracovanie Vydavateľstvo Alfa a Omega. Vydal Spolok priateľov Turzovky, 2019

Pri príležitosti 20. výročia vzniku Spolku priateľov Turzovky bol vydaný Turzovský spolkový kalendár. Na 167 stranách prináša celkovo 16 príspevkov z dejín Turzovky, niekoľko poviedok či rozprávání, zoznam

turzovských richtárov, rody starej Turzovky a samozrejmosťou je kalendár s významnými dátumami pre dejiny mesta na rok 2020. Jednotlivé články doplnia obrazový materiál, osobitne hodnotné sú reprodukcie umeleckých diel turzovského rodáka a člena Spolku priateľov Turzovky, akademického maliara Ondreja Zimku st. Kalendár zostavil Drahomír Velička.

- 18. Zlatá kysucká kniha Pavla Hrtusa Jurinu.** Exulant, ktorý neodišiel / Autor: Pavol Holeštiak. Vydalo Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov v Bratislave, 2019

Pavol Holeštiak predkladá čitateľovi zmysluplné a faktograficky nasýtené dielo, ktoré odborne mapuje život a dielo špičkového exilového slovenského spisovateľa žijúceho takmer polstoročie v Austrálii. Plnofarebná kniha obsahuje aj reprezentatívny výber jeho najlepších jedenástich diel. Pridaným bonusom knihy je silné premostenie živých výtvarných maliieb legendárneho Ondreja Zimku práve s nezabudnuteľnými poviedkami spolurodáka Pavla Hrtusa Jurinu. Publikáciu vydal Spolok slovenských spisovateľov.

- 19. Žofia Bosniaková.** Veľká kniha o žene viery a lásky / Kolektív autorov. Vydala Matica slovenská v Martine, 2019

Bohato ilustrovaná odborná publikácia zostavená kolektívom trinástich autorov prináša doteraz najucelenejší a najplastickejší obraz o nevšednej šľachtickej, obetavej žene, Žofie Bosniakovej. Čitateľ má možnosť nahliadnuť do Žofiinho súkromia, do búrlivých udalostí neľahkej doby protitureckých bojov i protihabsburských povstaní. Okrem unikátnych faktov, dokumentov a ilustrácií ponúka zamyslenie nad pomínavosťou, nesmrteľnými hodnotami ľudského života a nad odkazom života Žofie Bosniakovej. Publikáciu vydala Matica slovenská v spolupráci so Žilinským samosprávnym krajom, Považským múzeom v Žiline a Kysuckým múzeom v Čadci.

Do KATEGÓRIE KRÁSNA LITERATÚRA boli nominované knihy:

- 1. Ako som zachránil dedičstvo Kennedyovcom** / Autor: Anton Blaha. Vydalo Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov v Bratislave, 2019

Anton Blaha nie je len uznávaným advokátom, ale úspešne sa presadil i na literárnom poli. Píše veľmi presvedčivo, veď dlhoročná právnická a advokátska prax mu ponúkla množstvo príbehov plných krivdy, ľudskej vypočítavosti, chamtivosti, bolesti, ale i humorných situácií. V novej poviedkovej próze ponúka svoje úvahy a názory, ktoré čitateľa presvedčia o jeho spravodlivom postoji k pravde, morálke a duchovným hodnotám tohto sveta. Knihu vydalo Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov v Bratislave.

- 2. Božská komédia** / Autor: Dante Alighieri, ilustrátor: Miroslav Cipár. Vydalo Vydavateľstvo Spolku sv. Vojtecha v Trnave, 2019

Dante Alighieri je považovaný za otca talianskeho jazyka a jeho *Božská komédia* sa označuje za najväčšie dielo napísané v taliančine, zahrňujúce celú vtedajšiu stredovekú kultúru. Najnovšie vydanie *Božskej komédie* zabezpečilo na slovenský knižný trh najstaršie katolícke vydavateľstvo na Slovensku Spolok svätého Vojtecha v Trnave. Jednotlivé časti textu doplnil ilustráciami akademický maliar Miroslav Cipár, ktorý opäť našiel originálny spôsob umeleckého poňatia tohto náročného diela. Mimoriadne obsažné čiernobiele ilustrácie plné príbehov sú majstrovským dielom výtvarného umelca, rodáka z Vysokej nad Kysucou, ktorý patrí medzi najvšestrannejších slovenských výtvarníkov.

- 3. Do neba ma nevezmú** / Autorka: Gréta Fábryová. Vydalo vydavateľstvo Marenčin PT v Bratislave, 2019

Rodáčka z Kysúc - Gréta Fábryová ponúka čitateľom svoj literárny debut, ktorý rozpráva príbehy troch žien boriacich sa s prekážkami každodenného života. Hlavné hrdinky sú spojené jedným osudom a každá z nich sa snaží vymaniť spod vplyvu rodinnej kliatby. Kniha je plná sklamaní a pádov, ale ponúka i nádej a riešenia, ktoré vedú k šťastiu. Knižnú publikáciu vydalo vydavateľstvo Marenčin.

- 4. Do Pustín** / Autor: Andrej Kollárik. Vydané vlastným nákladom, 2019

Ďalšia kniha mladého kysuckého autora Andreja Kollárika nesie názov *Do pustín*, ktorá je pokračovaním knihy *Nezorné polia*. Majster Tinoshi, zakladateľ rádu Kean ai Nadem je nešťastný a zlomený človek, ktorý zanechal sľubnú kováčsku kariéru. Jedného dňa náhodou prichádza na to, že nie je len taký úplne obyčajný, ale že má zvláštnu schopnosť. Túžba zistiť viac ho privádza do sídla prastarého klanu nájomných vrahov, kde sa postupne rozkrúti kolotoč zdanlivo nesúvisiacich udalostí. Bude dosť silný na to, aby dokázal čeliť bezohľadnosti mocných

a krutosti tajomných stvorení z iného sveta? Autor žije a tvorí v Kysuckom Novom Meste a knihu vydal vlastným nákladom.

5. **Fafa** / Autor: Ondrej Zimka; spolupracovali: Mária Ščuryová, Magda Hacková, Jaro Velička. Vydalo vydavateľstvo MAGMA, 2019

Akademický maliar Ondrej Zimka, ktorý sa verejnosti predstavil aj ako vynikajúci spisovateľ už v roku 2017 s knihou *Zabudnutá záhrada*, nám pripravil ďalší knižný titul s názvom *FAFA*. Novú knihu plnú spomienok na svoje detstvo a rodnú Turzovku napísal umelec vo svojom rodnom nárečí. Nárečím je text zaujímavý a ozvláštnený a chvíľu čitateľovi potrvá, než si nárečie osvojí a postupne rozlúšti zmysel slov a výrazov. Kniha, ktorá vyšla v limitovanej edícii, bola verejnosti predstavená na rovnomennej výstave v Mestskej galérii v Čadci. Pre majstra Ondreja Zimku knihu vydalo vydavateľstvo MAGMA v spolupráci s Magdou Hackovou a Jaroslavom Veličkom,

6. **Jašíkove Kysuce 2019** / Zborník prác zostavili Mgr. Helena Pagáčová a Bc. Lívia Mikovčáková. Vydala Kysucká knižnica v Čadci, 2019

Prvý zborník druhého polstoročia vydala Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja ako hlavný organizátor celoslovenskej súťaže mladých prozaikov Jašíkove Kysuce. V zborníku sú uverejnené práce ocenených súťažiacich autorov. Čitateľom ponúka zaujímavé ukážky zo súčasnej slovenskej prozaickej tvorby z pohľadu jej najmladších tvorcov.

7. **Jurinova jeseň 2019**. Zborník vybraných prác súťaže / Zostavili Helena Pagáčová a Viera Višňáková. Vydala Kysucká knižnica v Čadci, 2019

Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, ktorá je zároveň hlavným organizátorom tejto prestížnej literárnej súťaže, vydala v rámci 15. ročníka zborník vybraných súťažných prác autorov v kategóriách poézie a prózy. Publikácia predkladá čitateľovi aktuálny obraz súčasnej slovenskej duchovnej tvorby.

8. **„Knižku podal pevec štedrý ľudu...“** / Autori: Marián Grupač a Eva Augustínová. Vydala Žilinská univerzita, 2019

Výber básní venovaných Jurajovi Tranovskému a vydaniu zbierky duchovných piesní *Cithara sanctorum*. Výskumná práca Mariána Grupača a Evy Augustínovej vyústila do vydania monografickej publikácie, v ktorej sa autori zamerali na básne venované Tranosciu a jeho vplyvu na lyrickú tvorbu slovenských i zahraničných autorov. V úvodnej štúdii sa Grupač zameril na význam *Cithary Sanctorum* v duchovných dejinách Slovenska a Slovákov. Okrem básní prináša publikácia i biografický portrét Juraja Tranovského a biografické portréty autorov básní.

9. **Mariolka** / autorka: Soňa Behúňová. Vydala Varínska tlačiareň, 2019

Úspešná kysucká autorka Soňa Behúňová venovala svoju prvú detskú knihu nielen deťom, ale aj tým, ktorí deťmi ostali v srdciach po celý život. Bezstarostné, citlivé a dobrosrdečné dievčatko Mariolka prežíva svoje detstvo s milovanými rodičmi uprostred hôr v osade Na samote. Trinásť príbehov, ktoré knižka obsahuje, je pretkaných láskou, rodinným šťastím a porozumením. Príbehy sú obohatené ilustráciami Beáty Kontrišovej. Na prednej i zadnej predsádke sú fotografie Janky Kováčikovej z Rakovej. Knihu vydala Varínska tlačiareň.

10. **Neha a chlieb** / Autori: Juliana Belkova a Vladimír Gajdošík. Vydal Spolok rodákov Jozefa Kronera v Staškove, grafické spracovanie vydavateľstvo MAGMA, 2019

Spolok rodákov Jozefa Kronera v Staškove v spolupráci s vydavateľstvom Magma ponúka čitateľom ďalšiu zaujímavú publikáciu. Jej autori Juliana Belková a Vladimír Gajdošík príbehmi a básňami oslavili život svojej starej mamy Pavlíny. Životné osudy ženy, ktorá svoj neľahký život zasvätila práci a rodine, sa odohrávajú v prvej polovici minulého storočia. Nežná poézia všedných dní sa prelína s príbehmi ťažkého zápasu o chlieb a prežitie. Publikáciu dopĺňajú fotografie z rodinného archívu a spomienky na vojnu i neľahký povojnový život na Slovensku.

11. **Nechajte ma žiť** / Autorka: Daniela Příhodová. Vydalo vydavateľstvo Matice slovenskej, 2019

Romány Daniely Příhodovej *Nechajte ma žiť* a *Zákon v nás* patria medzi najúspešnejšie diela bratislavskej prozačky. Oba vzájomne súvisia, akoby boli dvoma dielmi trilógie, ktorú zavŕšil román *Po noci deň*. Spomínané

diela *Nechajte ma žiť* a *Zákon v nás* vychádzajú teraz spolu pod jednou knižnou strechou. Na príbehu mladej inžinierky Dominiky a albánskeho utečenca Ismeda sa obnažuje drsná skutočnosť - jednostranná orientácia na peniaze či hmotný blahobyť deštruuje osobnosť a deformuje ľudské vzťahy. V prvom príbehu vstupuje čitateľ do nečistej hry rozohranej Ismedom. Druhý príbeh naplno rozkrýva hĺbku morálnych konfliktov a zaostruje kritický pohľad na našu súčasnú realitu, v ktorej si sloboda podáva ruku so zločinom. Kniha vyšla vo vydavateľstve Matice slovenskej.

- 12. O zlatej rybke** / Mária Števková; O rybke Beličke napísal Jozef Kroner; ilustrovala Katarína Ilkovičová. Vydalo vydavateľstvo BUVIK v Bratislave, 2019

Obojstranná rozprávková knižka ponúka pre deti dve rozprávky z vodnej ríše: *O zlatej rybke* a *O rybke Beličke*. Prvá, klasická rozprávka je o zázračnej rybke, ktorá plní želania. Druhú rozprávku napísal šaškovský rodák, vynikajúci herec a vášnivý rybár Jozef Kroner. Je o rybke Beličke, jej kamarátovi Jalčekovi a o živote pod vodnou hladinou. Nabáda deti ku kamarátstvu, odvahe, ale hlavne ostražitosti a poznaniu, že počúvať starších sa oplatí. Celostranové ilustrácie Kataríny Ilkovičovej obohacujú rozprávky nádhernou farebnosťou. Knihu vydalo Vydavateľstvo Buvik.

- 13. Od rozprávky k rozprávke** / Autor: Ján Bazger. Vydané vlastným nákladom, 2019

V poradí už štvrtá knižka pekných rozprávok a príbehov z pera Jána Bazgera, ktorý na rodné Kysuce nezabúda ani vo svojej tvorbe, je určená hlavne detským čitateľom. Knihu, ktorá v sebe skrýva sedemnást' rozprávok o zbojníkoch, pastieroch, o lenivom čertovi či o smoliarovi Matejovi ilustroval sám autor. Kniha bola pokrstená v Regionálnej knižnici Karviné za prítomnosti členov Obce Slovákov, ktorej členom je aj samotný autor. Knihu vydal autor vlastným nákladom.

- 14. Pamätnica Jurinovej jesene** / Zostavili: Mgr. Ľubica Lašová, Viera Višňáková, Helena Pagáčová. Vydala Kysucká knižnica v Čadci, 2019

Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja pri príležitosti 15. ročníka Celoslovenskej literárnej súťaže duchovnej tvorby Jurinova jeseň, vydala pamätnicu, ktorá dáva vhodnú príležitosť na oslavu, spomínanie a rekapituláciu. Jedinečnosť Jurinovej jesene spočíva v tom, že prináša originalitu v slovenskej pôvodnej duchovnej tvorbe. Počas jej trvania ju organizačne zabezpečuje Kysucká knižnica v Čadci, ktorá ju už roky obohacuje mnohými zaujímavými sprievodnými podujatiami. V pamätnici sú zachytené vzácne spomienky a postrehy účastníkov predchádzajúcich ročníkov súťaže.

- 15. Pod krídlami lásky** / Autorka: Anna Škulavíková, rod. Gajdošová; foto na obálke a foto prírody: Blanka Škulavíková; grafický návrh a spracovanie: Mária Ščuryová, MAGMA, 2019

Anna Škulavíková rod. Gajdošová prichádza vo svojej štvrtej básnickej zbierke s veršami lásky, ktorú chce venovať každému, ktorí milujú, vedia lásku dávať a vedia ju aj prijímať. Zároveň chce osloviť aj tých, ktorých nenaučili milovať a lásku rozdávať, aby otvorili svoje srdiečka a pocítili, aké nádherné je s láskou žiť a rozsievat' okolo seba myšlienky lásky, nehy, pohladenia, pochopenia. Grafický návrh a spracovanie zabezpečila Mária Ščuryová.

- 16. Sláviky spievajú a hviezdy padajú** / Autorka: Ľubica Veverková. Vydalo Centrum sociálnych služieb Fantázia KNM, 2019

Tretia kniha pani Ľubice Veverkovej z Centra sociálnych služieb Fantázia v Hornom Vadičove je súborom príbehov a spomienok na jej detstvo. V roku 2017 napísala zbierku básní *Kam kráčaš človek*, kde zvyrazňuje hodnotu človeka, jeho predstavu a túžob po naplnenom živote. Minulý rok 2018 vyšla jej druhá kniha básní *Labutia pieseň*, v ktorej spomína a bilancuje svoj život. Všetky tri knihy vyšli vďaka finančnej podpore Ministerstva kultúry Slovenskej republiky. Kniha *Sláviky spievajú a hviezdy padajú* sa stala súčasťou knižného fondu 12 knižníc Žilinského samosprávneho kraja.

- 17. Súhvezdie Tety July** / Autor: Peter Holka. Vydal Spolok slovenských spisovateľov, 2019

Vo svojom najnovšom románe nadväzuje úspešný a obľúbený prozaik Peter Holka na svoju predchádzajúcu knihu, román *Ohyb rieky* a práve v ňom sa prvýkrát objavila svojrázna postava tety July. Román *Súhvezdie Tety July* je vlastne históriou života tejto výnimočnej autorovej príbuznej s netuctovým osudom. Jej cesta životom sa odvíja od výchovy u veľkomožných pánov, až po dospelosť, kedy sa na tržnici zoznámila s maliarom Tivim.

S ním zažila veľkú lásku, precestovala s ním kus sveta, no v pamäti jej však najväčšmi utkvel Paríž, kde stretla Modiglianiho, ktorý namaľoval jej akty, aj Pabla Picassa, ktorý po nej veľmi túžil. Teraz má osemdesiat a spomína. Podľa kritiky kniha patrí k tomu najlepšiemu, čo Peter Holka napísal. Knihu vydal Spolok slovenských spisovateľov.

18. **Toreadori** / Autor: Jozef Hnitka. Vydal Spolok slovenských spisovateľov v Bratislave, 2019

Tri románové novely *Dovidenia, Erika, Medailón a Toreadori* napísal Jozef Hnitka v 60. rokoch minulého storočia. Zachytávajú niekoľko kľúčových problémov našich dejín. Podľa poslednej z noviel je kniha nazvaná, pretože na rozdiel od prvých dvoch je autobiografická. Všetky tri novely sú výrazne politické a majú niekoľko spoločných znakov. Prvým je skutočnosť, že vojnová minulosť silno intervenuje do mierovej súčasnosti. Druhým znakom sú dva svety oddelené ideologicky a politicky. Na jednej strane je to svet kapitálu – životného ideálu prežívania bez námahy a na druhej strane svet úsilia, námahy a práce. Tretím spoločným znakom je kriminálna zápleтка, silné napätie, tajomstvo súvisiace s vojnovou agresiou. Kniha vyšla s podporou FPU vo Vydavateľstve Spolku slovenských spisovateľov.

Výsledky a vyhodnotenie súťažnej čitateľskej ankety Kniha Kysúc 2019

Do čitateľskej súťaže o ocenenie **Kniha Kysúc 2019** bolo nominovaných spolu **37** titulov kníh, z toho v kategórii náučná literatúra bolo nominovaných **19** titulov a v kategórii beletria **18** titulov.

Knihy získali spolu **2601** platných hlasov, z toho bolo **1464** hlasov pre knihy z kategórie náučnej literatúry a **1137** hlasov zaslali priaznivci knihám z kategórie beletria. Pri kontrole hlasovacích lístkov bolo **5** hlasovacích lístkov vyhlásených za neplatné – tieto lístky neboli zarátane do hlasovania - na hlasovacích lístkoch bolo zakrúžkovaných viac titulov v jednej kategórii.

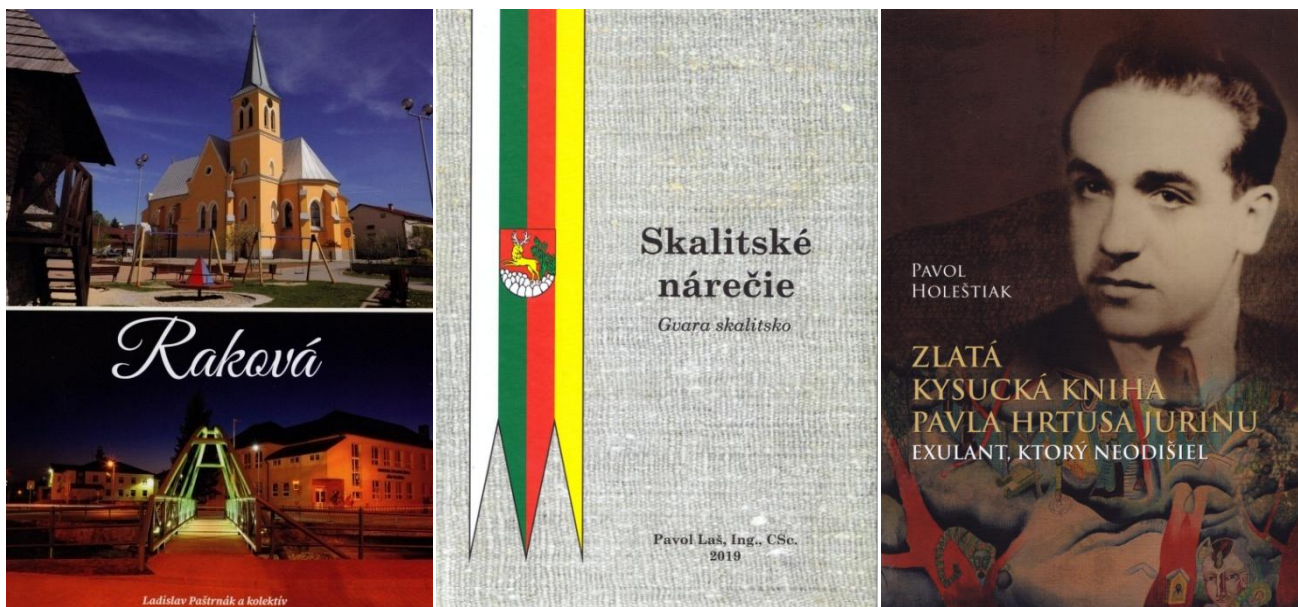

Fotografie z archívu Kysuckej knižnice v Čadci

Podľa počtu získaných hlasov bolo stanovené poradie víťazných titulov v čitateľskej ankete Kniha Kysúc 2019:

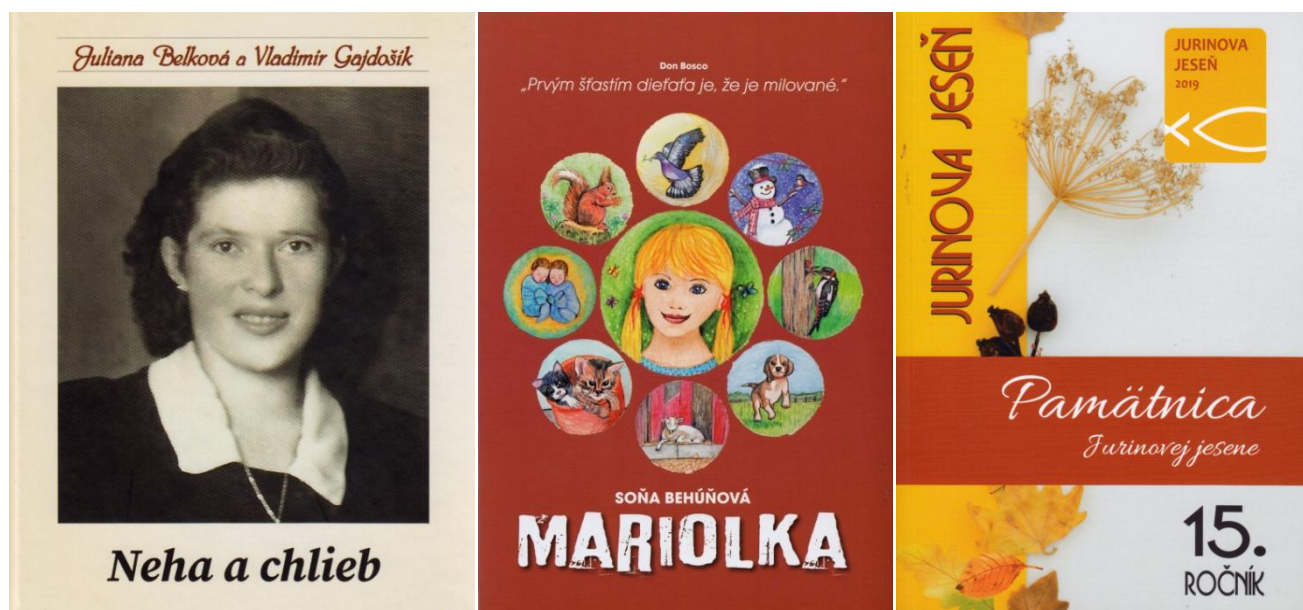
Kategória náučná literatúra:

- 1. miesto** s počtom **585** platných hlasov získava publikácia: **Raková. Dejiny, ľudia, príbehy**. Monografiu zostavil Ladislav Paštrnák a kolektív. Vydavateľom je Vydavateľstvo MAGMA v Čadci.
- 2. miesto** s počtom **485** platných hlasov získava publikácia: **Skatitské nárečie. Gvara skalitsko**. Autorom je Pavol Laš, ktorý publikáciu vydal vlastným nákladom.
- 3. miesto** s počtom **102** platných hlasov získava publikácia: **Zlatá kysucká kniha Pavla Hrtusa Jurinu**. Autorom publikácie je Pavol Holeštiak, knihu vydalo Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov v Bratislave.

Kategória beletria:

1. miesto s počtom **505** platných hlasov získava kniha: **Neha a chlieb** autorov Juliany Belkovej a Vladimíra Gajdošíka. Grafický návrh spracovala MAGMA a vydal ju Spolok rodákov Jozefa Kronera v Staškove.
2. miesto s počtom **226** platných hlasov získava kniha: **Mariolka**. Autorkou je Soňa Behúňová a knižku vydala vlastným nákladom v spolupráci s Varínskou tlačiarňou.
3. miesto s počtom **144** hlasov získava kniha : **Pamätnica Jurinovej jesene**, ktorú vydala Kysucká knižnica v Čadci.

Ocenenie Literárny počin 2019 získal Ľudovít Hoch

Na podujatí bol ocenený aj **Ľudovít Hoch** za niekoľkoročnú publikačnú činnosť z oblasti požiarnej ochrany a dobrovoľných požiarnych zborov v regióne. Pán Hoch dlhé roky pracoval ako hasič a stále zaoberá mapuje hasičstvo na Kysuciach. „Ocenenie beriem ako poďakovanie všetkým hasičom, ktorí každodenne pomáhajú občanom,“ hovoril pán Hoch o tejto záslužnej práci.

Humor v knihe, kniha o humore ... humor v knižnici

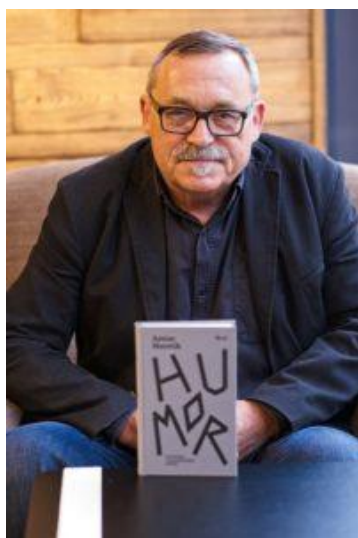
Mgr. Janka Mudriková, metodička

Humor patrí k životu človeka. Najčastejšie je chápaný ako forma komična, kde prevažuje úsmevné a chápané hodnotenie smiešnej situácie alebo objektu, oproti adresnej a výsmešnej satire. Humor nezatraca, v jeho spôsobe hodnotenia reality je prítomná tak radosť z vedenia a prevahy, ako aj clivota a bolesť z pochopenia. V definíciách pojmu humoru vystupuje do popredia názor, že humor zlučuje v sebe prvky komična i tragiky, potom s účinkom smiechu a plaču.

Knihovníci, ak sa vyskytne na knižnom trhu nejaká kniha s vtipným obsahom, ochotne po nej siahnu a doplnia ju do fondu svojej knižnice, lebo vedia, že u čitateľov bude mať úspech. V tejto rubrike vám však priblížime knihy, ktoré sa humorom zaoberajú.

V tomto čísle časopisu vám predstavíme dve zaujímavé knihy o humore:

1. Do pozornosti vám dávame knihu **HUMOR**, ktorá vyšla vo vydavateľstve Ikar v roku 2019 ako 2. rozšírené vydanie.

Jej autorom je významný klinický a forenzný psychológ, psychoterapeut, psychiatier a súdny znalca prof. PhDr. **Anton Heretik, PhD.**

O autorovi

Prof. PhDr. Anton Heretik, PhD. (1950), pochádza z Bratislavy. Študoval psychológiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Od roku 1985 pracuje na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. V rokoch 1993 – 1999 bol vedúcim Katedry psychológie. V súčasnosti pôsobí ako profesor klinickej a foreznej psychológie. Je spoluzakladateľom Ligy za duševné zdravie, členom výboru Psychiatrickej spoločnosti SLS, bol predsedom výboru Slovenskej psychoterapeutickej spoločnosti. Publikoval vyše 200 vedeckých štúdií z oblastí psychopatológie, psychoterapie a foreznej psychológie. Ako súdny znalec z odboru psychológia sa venuje najmä posudzovaniu páchatel'ov závažnej násilnej kriminality. Vo vydavateľstve IKAR mu vyšli dve knihy. V roku 2015 Zlo a v roku 2019 rozšírené vydanie knihy Humor.

„S pribúdajúcim vekom sa naďalej znižuje môj záujem o „veľkú vedu“. Zdá sa mi, že prináša veľmi veľa výsledkov a málo múdrosti. Naopak, čoraz viac ma baví to, čo označujem ako oblasť marginálnej psychológie. Sem okrem humoru zaraďujem aj problematiku snov, najmä ich využitie v psychoterapeutickej práci. Klienti v mojej terapeuticko-praxi prinášajú fascinujúce životné i snové príbehy. A niekedy sa nám podarí prepojiť ich aj s humorným pohľadom na životné problémy a trápenia. To je azda dostatočný dôvod pokúsiť sa o druhé, inovované vydanie knihy o humore,“ píše v predslove ku knihe Humor autor profesor Anton Heretik.

O knihe

Prvé vydanie knihy profesora Antona Heretika Humor sa rýchlo vypredalo, a keďže záujem pretrvával, vyšlo druhé, rozšírené.

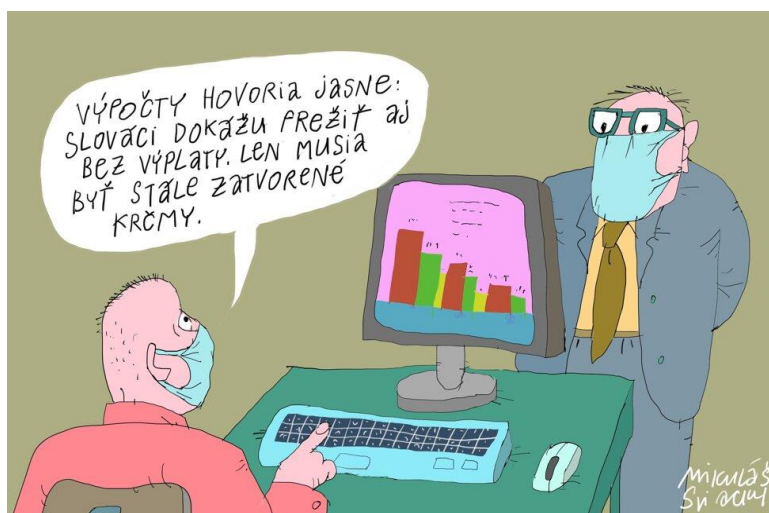
Po knihe Zlo, ktorá vyšla vo vydavateľstve Ikar v roku 2015 a tešila sa veľkému úspechu, sa rozhodlo v rovnakej grafickej úprave dizajnéra Paľa Bálíka vydať aj rozšírené vydanie knihy Humor. Autorom ilustrácií použitých v knihe je popredný slovenský karikaturista Shooty.

Vede o humore – gelotológii – sa nevenujú len psychológovia a psychiatri, ale aj evoluční biológovia, sociológovia, historici, literárni vedci či jazykovedci. Profesor Anton Heretik však napísal o humore naozaj vynikajúcu knižku, ktorú si vychutnajú nielen odborníci, ale aj amatéri. V knihe nás prevádza históriou a teóriami humoru, rozpráva o vzťahu humoru a zdravia aj o humore v psychoterapii. Celú kapitolu venuje židovským anekdotám. S dnešnými teoretickými znalosťami vie lepšie analyzovať, v čom je podstata, pointa, smiešnosť vtipu či komickej situácie. Toto poznanie však vôbec nezlepšuje emočný zážitok, skôr naopak. V prvej časti sa venuje fenomenológii humoru, v druhej ponúka teórie humoru. Tretia časť sa zaoberá humorom a zdravím – naozaj humor vplýva na naše telesné zdravie? Môžete sa tiež dozvedieť o diagnostickom použití Testu vtipov. Štvrtá časť je venovaná humoru v psychoterapii.

2. Ďalej vám dávame do pozornosti knihu **Radosť, humor, smiech a ich miesto v (duchovnom) živote** (Dobrá kniha, 2012). Jej autorom je známy autor James Martin, ktorý prichádza s revolučným pohľadom na to ako radosť, smiech a humor môžu zmeniť ľudské životy a pozdvihnúť ducha. Autor vidí mnoho prienikov medzi duchovným a každodenným životom. V knihe ponúka veľa biblických pasáží, životopisov svätých, tradície, duchovné nauky

a jeho vlastné postrehy, aby ukázal, že radosť je nevyhnutným dôsledkom pravej viery lebo zdravá spiritualita a zdravý zmysel pre humor idú ruka v ruku podľa veľkolepého Božieho plánu pre ľudstvo.

Ilustračné foto. (Zdroj: Sliacky)

„Prečo bývajú veriaci takí vážni, ba až zachmúrení? Ako je to s veselosťou a humorom v duchovnom živote? Sú vo Svätom písme aj vtipné pasáže? Smial sa niekedy Ježiš? Prečo si náboženský predstavitelia tak zakladajú na svojej vážnosti? Takéto a podobné otázky viedli pátra Jamesa Martina SJ k tomu, aby napísal túto knihu. Nájdete v nej kopu veselých príhod, veľa dobrých vtipov, no aj hodnotné úvahy o tom, prečo by mal byť veriaci človek plný radosti. Lahkým perom sa autor dotýka všetkých oblastí náboženského a duchovného života a hľadá v nich priestor pre radosť, úsmev, vtip. Je presvedčený, že tieto dary málo využívame, a učí nás napraviť to“ takto charakterizoval knihu kardinál Timothy Dolan.

Páter James Martin SJ sa stal na Slovensku známym predovšetkým vďaka úspechu a obľúbenosti knihy *Jezuitský návod (takmer) na všetko* (Dobrá kniha, 2012). Všetci čitatelia tejto knihy sa určite budú usmievať. Páter Martin nádherne píše o radošti, ktorú nám Boh dáva. V živote podľa Božích predstáv má humor a smiech veľmi dôležité miesto.

Recenzia (In: <https://zastolom.sk/recenzia-radost-humor-smiech/>)

Autorka recenzie: Monika Kvašňovská

MARTIN, J. 2014. Radosť, humor, smiech a ich miesto v (duchovnom) živote, Trnava : Dobrá kniha, 312 s.

Niektorí ľudia, z toho poväčšine staršie ročníky, majú v sebe akoby zakódované, že si kresťanská viera vyžaduje disciplínu, vážnosť a kamennú tvár. Akoby radosť, humor a smiech nemali mať miesto v živote katolíka, pretože to pôsobí nedôstojne až poburujúco.

Veľakrát som si všimla, že keď kňaz v kázni vtipne naráža na ľudské chyby a tým pouča veriacich, alebo keď povie vtip na svoj účet či podobne, nie každý jeho slová vezme s humorom. Vždy sú dva tábory, kde jedni takéto odľahčenie vrelo vítajú, no tí druhí sa tvária smrteľne vážne až priam pohoršene. Naozaj si myslia, že úsmev je zakázaný? Z čoho vyplýva ich postoj? Zo strachu z Boha? Alebo si myslia, že práve tou kamennou tvárou sa stávajú tými pravými nasledovníkmi Krista? Žeby Boh nemal zmysel pre humor? Boli by sme prekvapení.

Totožto James Martin sa rozhodol túto tému podrobne rozobrať a pohral sa s ňou excelentne. Už na prvých stránkach knihy *Radosť, humor, smiech a ich miesto v (duchovnom) živote* zaznela zaujímavá myšlienka: „...mnohé náboženské organizácie sa oveľa viac zaoberajú hriechom ako čnosťami. Niektorí náboženský predstavitelia si pravdepodobne myslia, že ich úloha je skôr poukázať na všetky možnosti, ktorými ich nasledovníci môžu pochybiť, než aby ponúkli spôsoby vedúce k ich dokonalejšiemu vzrastu. Zdanlivo nekonečný prúd samých „Nesmieš!“ zatienuje pozitívne povzbudenie „Mal by si!“ (str.13) A v skratke to znamená, že z Boha robíme akéhosi „strašiaka“, ktorý nás uvrhne do pekla za všetko zlé, čo spáchame. Samozrejme nechcem tým zľahčovať našu vieru, no nie je Boh milujúci, milosrdný a odpúšťajúci? A vďaka Jamesovi Martinovi mu pokojne môžeme prideliť nový prívlastok a to, vtipný. Skutočne, Boh je zábavný a rád sa smeje. Asi naozaj vzdialená a pre niekoho možno až škandalózna predstava, ale prečo sa báť radosti? A prečo by nemohol byť, ako píše autor, Ježiš usmievaným Spasiteľom alebo huncútskym Kristom? (str.45)

Možno táto kniha nepríde každému po chuti, pretože popiera dlho zakorenenú myšlienku, že Boh jednoducho takéto správanie neakceptuje. No teraz som si viac ako istá, že by sa podobná predstava mala vytrhnúť aj s koreňmi.

“Myslím si, že treba obnoviť náhľad, že radosť, humor a smiech neležia mimo života viery, a, naopak, nachádzajú sa v jeho srdci. Oni sú srdcom života viery.” (str.17)

Nikdy by som si nebola pomyslela, že na pohľad vážne Sväté Písmo v sebe ukrýva toľký dôvtip, vtipné narážky i príbehy (napríklad o Jonášovi) a dokonca, že Ježiš svojimi podobenstvami rozosmieval prítomných ľudí. James svoje tvrdenia potvrdzuje ďalšími zaujímavými faktami od iných vzdelaných ľudí, ktorí sa zameriavajú na rôznu problematiku a všetci sa zhodujú na tom, že áno, smiech, radosť a humor bol súčasťou aj samotného Krista. A takáto predstava je veľmi príťažlivá, pretože už len úsmev robí človeka sympatickým. A nesmiem ešte zabúdať na svätých, ktorých autor spomína v súvislosti z ich životom, kde nechýbal už tak často spomínaný humor.

“Svätí ľudia sú plní radosti. Prečo? Pretože svätosť nás privádza bližšie k Bohu, zdroju všetkej radosti!” (str.9)

Moja predstava, no i chápanie Boha sa zmenili radikálnou rýchlosťou. Všetko začalo zapadať na svoje miesta a mnoho otázok v mojej hlave kniha upokojila. James Martin je jednoducho skvelým rozprávačom, ktorý svojím jednoduchým a zábavným štýlom písania dokáže zakaždým priniesť čitateľský zážitok. Bolo to nevšedné, humorom naplnené dielo, pri ktorom by aj tá najzachmúrenejšia tvár musela povoliť svaly a dovoliť perám, aby sa zvinuli do radostného oblúčika. Nikdy som nič podobné nečítala a ak sa niekto bojí prílišného filozofovania, tak nemusí mať strach, pretože tento milý páter ma už v knihe *Môj život so svätými* uistil, že jeho knihy sú venované nám, laikom a jeho ľudský prístup si získa nejedného čitateľa. Za mňa ďalšia vydarená kniha, ktorú by som odporučila úplne každému, pretože zaujme, na 100% hocakú vekovú kategóriu. A ukáže vám, že keď sa radujeme my, raduje sa i sám Boh, náš nebeský Otec...

“Keď máme na mysli obraz Boha ako rodiča, môžeme sa opýtať: Vari sa rodič občas rád nepoblázni so svojim dieťaťom?” (str.122)

Vychádzajúc z predchádzajúcej témy dovoľujeme si vám predstaviť zaujímavú osobnosť – sv. Tomáša Mora (lat. Morus), patróna humoru:

Sv. Tomáš More (*7.2.1478 Londýn – †6.7.1535 Londýn),

bol anglický právnik, politik a spisovateľ. V rokoch 1529-1532 zastával úrad lorda kancelára kráľa Henricha VIII., ktorému bol blízkym spolupracovníkom a priateľom. Je považovaný za najlepšieho anglického právnika a jedného z najväčších európskych vzdelancov svojej doby. Po roztržke Henrichom VIII. s katolíckou cirkvou sa v roku 1532 s kráľom rozišiel a rezignoval na svoj úrad. Keď neskôr odmietol zložiť prísahu podľa zákona o následníctve, bol najprv uväznený a neskôr popravený. Thomas More je uctievaný katolíkmi, marxistami aj anglikánskou cirkvou. Katolícka cirkev ho ctí ako svätého a mučeníka a patróna právnikov a štátnikov. Bol

vôbec prvým lordom kancelárom občianskeho pôvodu, anglikánska cirkev ako mátyra reformácie a v Sovietskom zväze je uvedený na pomníku v Kremli ako jeden z najväčších mysliteľov ľudstva, ktorý podporoval oslobodenie človeka od útlaku.

Jeho najvýznamnejším dielom je *Utópia – Dve knihy o najlepšom stave štátu a novom ostrove Utópii*, spis skutočne zlatý a rovnako užitočný ako zábavný, vyšlo 1516 – je to prvá zo stredovekých utópií, teda diel odohrávajúcich sa vo vysnovej, ideálnej (neexistujúcej) spoločnosti. Moreova *Utópia* (grécky na mieste, ktoré neexistuje alebo Nikde) dala názov utópia ako žánru. Vychádzajúc z tejto knihy sa stal otcom myšlienky komunizmu, nakoľko vo svojej knihe predložil detailnú projekciu vyššej fázy komunistickej spoločnosti riadenej princípom každému podľa jeho potrieb.

Zaujímavý je postoj Tomáša Mora k modlitbe. Je autorom množstva modlitieb. Modlitba je pre Tomáša absolútne spätá s jeho životom. „Ak naozaj vidíme Krista v našich modlitbách, nebudeme nedbalí, alebo apatickí, nebudeme robiť hlúposti a neprejdeme životom znudeným a ospalým spôsobom.“ Predstavíme Vám 2 modlitby týkajúce sa humoru:

Daj mi, Pane, zdravie tela a s ním zdravý rozum,
aby som ho zachoval čo najlepšie.
Daj mi svätú dušu, Pane,
ktorá ukáže mojim očiam všetko to,
čo je dobré a čisté,
aby sa netriasla pred hriechom, ale našla spôsob,
ako všetky veci uviesť do súladu.
Daj mi, Pane, dušu, ktorej je cudzí zármutok,
ktorá nepozná nárek, vzdychanie a bedákanie.
Nedopuť, aby ma príliš zväzovalo to,
čo sa volá „ja“ a chce sa vždy rozpínať a vyvyšovať.
Daj mi, Pane, dobrú náladu,
daj mi milosť porozumieť žartu,
aby som zakúsil trochu šťastia na tejto zemi
a vedel ho rozdávať druhým.
Amen.

Dopraj mi chuť k jedlu, Pane
A tiež niečo, čo by som zjedol
Daj mi zdravé telo, Pane
A nauč ma s ním zaobchádzať.
A daj mi zdravý rozum, Pane
Nech vidí dobro okolo nás
Nech s hriechom nikdy nevydrží
A napraviť ho dokážem včas.
A daj mi mladú dušu, Pane
Nech nenarieka, nereptá
Daj, nech neberiem moc vážne
Svoje malé, pochabé JA.
A daj mi tiež humor, Pane
A milosť, aby som chápal vtip
Nech mám radosť zo života
Nech dokážem druhých potešiť.
Amen